

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.
Telefon: 440.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: **Wasserstrom Sándor**
Felelős szerkesztő: **Leitner Zoltán**

ELŐFIZETÉSI ÁRAK.
Belföldön: Halközségeknek és vállalatoknak 500,
magánosoknak: egész évre 300, félévre 160,
negyedévre 85 lei. Külföldön: 120-80, 45, 25 ck,
180, 95, 50 dinár. 25-15 Pengő. 10-6 Dollár.

A demokrácia védelmében

Megszólalt a rejtélyes Maniu. Évek óta politikai visszavonultságban él, nem utolsó sorban azért, mert hosszú ideig tartott, amíg saját pártjának irányát kialakította és a disszidensek, a Vaida irányzat követői, elhagyták a nagymultu és történelmi tradíciójú nemzeti parasztpártot. Maniu Gyula, akit sokszor nem értettek meg és bizonyos politikai elgondolásait még saját pártjával sem értették meg hosszú ideig, most is mint a ragyogó politikai becsületesség mintaképe jelent meg a politikai arénában.

Bennünket a román pártok belső és egymás elleni harca csak annyiból érdekelhet, amennyiben zsidó vonatkozásokban nyilatkozik meg. Maniu Gyula volt miniszterelnök vintul-de-jos-i beszéde is ebből a szempontból érdekel bennünket. Mi nem csalódtunk Maniu Gyulában, mint azok, akik azt várták volna, hogy részletesen kitérjen azokra a sajnálatos eseményekre, amelyek minap Bucurestiben lejátszódtak. Egy politikus, főleg aki egy olyan kaliberű, mint Maniu, nem térhet rá efemer jellegű események mérlegelésére. Ha nem is volt „forradalmian” eredeti és sorsdöntő mindaz, amit a volt miniszterelnök mondott, néhány szóban pregnánsan kifejezte világnézetét. „Örök demokráta vagyok” mondta Maniu a gyűlésen és ez sokmindent megmond. Ebben benne van Maniu világnézete, benne van barátságára Franciaország iránt és kritikája azzal az irányzattal szemben, amelyet gyűlölnéven jobboldali mozgalomnak nevezünk és amely riasztóan nyújtja ki csápjait a hatalom birtoklása felé.

Mi nem vártunk Maniutól szerelmi vitalomást a zsidóság felé. Nem is tehette volna meg, mert hiszen akármilyen barátságot is érez a kisebbségek iránt, akárhogy is elítéli azt, hogy üldözött vadként kezeljék a zsidóságot, azért még nem hirdethet filozofizmust. Elvégre, neki azokra is tekinteni kell, akik minden káán csomót keresnek s akik alig várják, hogy gyenge, vagy sebezhető pontot fedezzenek fel Maniu politikájában.

Ő a parasztságához beszél és beszél azon rétegekhez is, amelyek évek óta igyekeznek megmételyezni azok lelkét, akik hisznek még a demokráciában és akik nem esküsznek fel a zöldinges téveszmék bajnokainak. Maniunak sokmindenre kellett tekintettel lenni és ha örvendtünk is volna határozottabb hitvallásnak és elitélőbb hangnak, valamiképpen pótolja ezt az a kijelentése, amelyet a Nae Ionescu-per folyamán tett Bucuresti-ben: „Nem támogattam a vasgárdát és elveit elleneztem”. Ez egy határozott kijelentés és ha mindent egybevetünk, akkor nyugodtan mondhatjuk, hogy Maniu személyisége ma az a szilárd pont, amely az archimédési törvény alapján áll, az a fix pont, amely alapját képezi annak a világnak, amely nem a szélsőjobb felé vezetné az ország hajóját. Maniu multjának és pártjának jelenlegi politikája az a hullámtörő gát amelyen megtörik a fasiszta téveszmék folyton erősödő hullámverése. Ha semmi másért, de azért a fékező szerepért megérdemli Maniu, hogy tisztelettel és becsülettel figyeljük politikájának utjait.

Magánértesülések szerint

Közel 500 arab halottja van eddig a palesztinai forrongásoknak

Jeruzsálem. A „Népünk”-höz magánuton érkezett jelentések szerint a tulkaremi harcokban 150 arab halt meg az angol katonaság fegyverétől és a tíz hét óta tartó lázadás eddig több mint ötszáz halottjába került az araboknak.

Jeruzsálemből összesen naponta három vonatot indítanak, amelyek előtt repülőgépek kémlelik a sineket, nincsenek e felszedve. Az éjszakai járásokat beszüntették. Jaffa kerületi főnöke parancsot kapott a katonai hatóságoktól, hogy 720 arab házat romboljenak le, amelyek harcászati szempontból zavarják a katonai hatóságok tisztogató munkáját. Az arabság körében a hír nagy ijedséget keltett. De a zsidókat sem nyugtatta meg, mert ebből arra következtetnek, hogy az arabok továbbra is folytatják az ellenállást.

Transzjordánia felől nem fenyeget veszély

Legutóbb az a hír keltett nagy nyugtalanságot, hogy Transzjordánia arabsága is támadásra készül s állítólag már hatalmas fegyveres arab hadsereg áll a határon bevonulásra készen. Ezzel kapcsolatban jelentették azt is, hogy Ammanban, Transzjordánia fővárosában palesztinai arab küldöttség tárgyal s készíti elő a bevonulást.

Ezeket a híreket most maguk a palesztinai arab mozgalmat irányító körök megcáfolták. Kiadott jelentésük szerint semmiféle palesztinai arab küldöttség nem tárgyal Ammanban s arról sincs semmi tudomásuk, hogy a transzjordániai arabság készülne mozgalmuk támogatására.

A palesztinai és angol kormány komoly szándékaira jellemző, hogy mind újabb és

újabb angol zászlóaljokat vezényel Palesztinába a rend és nyugalom helyreállítása érdekében. A napokban újabb csapatok szálltak partra és ezzel az ottlévő gyalogsági csapatok száma kilenc zászlóaljra emelkedett. Ilyen nagyszámú angol katonaság még sohasem volt Palesztinában.

Beisan közelében is tüzharc volt. Az arabok végül megfutamodtak és magukkal vitték számos halottjukat. Beisan városra 300 font kollektív bírságot vetettek ki, amelyet azon a napon hajtottak be, amikor újabb összeütközések voltak.

Shertok élesen támadta a kormányt az AC ülésén.

A cionista Actions Comitée Palesztinában tartózkodó tagjai rendkívüli ülést tartottak Ussischkin elnöke alatt. Kegyelettel emlékeztek meg a zsidó és angol halottokról, akik az orvgyilkos arabok golyóitól haltak meg. M. Shertok részletes beszámolót tartott a cionista világszervezet intézőbizottságának londoni és jeruzsálemi tevékenységéről. Élesen támadta a kormányt erőtlenség és ingadozó magatartásáért. Végül rámutatott azokra a politikai veszedelmekre, amelyek a cionista művet fenyegetik. A vitában felszóllaltak Lichtheim, Suprasky, Rabbi Gold, Rabbi Meir Berlin, Ussischkin, Chasan, Berl Katzenelson és Saragai. Az interpellációkra Shertok válaszolt.

Egyetemi tanárok őrszolgálaton

Dr. Fritz Bodenheimer, a jeruzsálemi egyetem vegytani docense, őrszolgálatra jelentkezett és kérésére Gallileába osztották be. Dr. Reifenberg, az egyetem második docense már hetek óta Arzában teljesít szolgálatot.

Erélyes kézzel törik le a hatóságok a basarabiai antiszemita kilengéseket

Bálfiben megismétlődtek a zavargások

Bálf. Az utóbbi napokban a basarabiai lakosság körében, a jobboldali alakulatok intenzív tevékenysége nyomán, nyugtalanság ütötte fel fejét. Különösen Bálfiből jelent meg ismétlődő zavargásokat a „Gazeta Basarabiei”. A Bodescu téren néhány jobboldali értelműdták megtámadta és súlyosan inzultálta Nicolae Bogdanef zsidó polgárt, akit súlyos sérülésekkel szállítottak a kórházba. Az Obor téren Izrael Jankel nevű zsidó kereskedőt támadták meg, akit véresre vertek. A rendőrség mindkét ízben gyorsan a helyszínre érkezett és több letartóztatást fogatosított. A hatóságok Kinkulov kórházi főorvost és Vladimir Novicky jobboldali vezetőket hiszi a zavargások értelmi szerzőinek.

Az elmúlt napokban újra rendezavarásra került a sor Bálfiben. Kék-egyenruhás fasiszta

csoport gyülekezett a város főterén, élükön Pintilie Ciobatru ismert antiszemita vezetővel, akit csak nemrég bocsájtottak el a rendőrség kötelékéből különböző visszaélések miatt. Brădeanu, rendőrigazgató maga sietett a helyszínre és oszításra szólította fel a tüntetésre készülő jobboldali csoportot. A tüntetők nem engedelmeskedtek a rendőrigazgató felszólításának, majd Novicky a vita hevében titellel bántalmazott egy Boez nevű közrendőrt. A rendőrség ezután letartóztatta a tüntetőket. Mihuta főügyész valamennyi ellen eljárást tett folyamatban tiltott egyenruha viselete miatt. Novicky ellen pedig államhatalommal való erőszakoskodás miatt emelt vádat. A városi rendőrhatalóság legerélyesebb kézzel tör le minden antiszemita megmozdulást és biztosítja a polgárság nyugalomát.

Megdöbentő ítélet a przytiki pogromperben

Megdöbentő ítélet hangzott el a lengyelországi Radom városának hadbírósa előtt. A per előzményeiről már többször írtunk. A múlt évben történt, hogy a nemzeti demokraták uszításaira, egy éjszaka támadást intéztek a parasztok a przytiki zsidó lakosság ellen. Nem egyszerű pogrom volt, mert a megtámadottak védekeztek is és olyan harc volt a zsidók és a parasztok között, amely mindkét oldalon halálos áldozatokat követelt. Két zsidó vesztette életét és egy paraszt, akit a tanuvalomások szerinti, a közbelépő rendőrök sebesítettek halálra.

A radomi hadbírósa előtt, a parasztok védői minden erővel azon voltak, hogy azt tegyék hihetővé, hogy a zsidók provokálták a pogromot. A zsidó vádlottak védői a hetekig tartó tárgyalások alatt már érezték ezt a furcsa helyzetet és nem hiába mutatott rá az egyik védő arra a körülményre, hogy a cári Oroszországban 250 pogromper volt, de a zsidók ellen sohasem emeltek vádat. Természetesen nem-csak a lengyel zsidóság, hanem a világ demokratikusan érző és nem elfogult közvéleménye tudja, hogy a zsidók sohasem provokálnak, legfeljebb nem hagyták lemeszárolni magukat, mint a vágóhidra vitt barmok.

A per „eredménye“ megdöbentette a világ közvéleményét. Nem a támadókat, hanem a megtámadottakat ítelték el súlyosan. A zsidók kapták a sok évi fegyház büntetést, míg a pogromhősök néhány hónapi fogház árán megmenekültek a következmények alól.

Az igazságtalan ítélet

A tárgyalás utolsó fázisáról a következőket tudósítják: *Waclaw Szumansky* ügyvéd *Salom Lesco*, a zsidó fővádlott védelmében azt hangoztatta, hogy *Przytik a lengyel kultúra szegénye*. A legerélyesebben visszautasítja azt a tételt, mintha a zsidók provokálták volna a támadást. A parasztok támadták meg a karhatalmat. Amit a zsidók tettek, csak kényszerű önvédelem volt.

A nemzsidó vádlottak egyik védője, megismételte a Talmud elleni vádat és azt hangoztatta, hogy a zsidók provokáltak. Ezzel szemben *Petruszevicz*, a kiváló zsidó jogtudós, a zsidó vádlottak egyetlen zsidó védője élesen visszautasította, a nemzsidó vádlottak védőinek zsidóellenes támadásait. *Pogromokkal és bojkottal nem lehet zsidó kérdést megoldani, hanem csak gazdasági kiegyezéssel és politikai igazsággal.*

Végül visszavonult a hadbírósa ítélethozatalra és az ítélet a következőképpen szólt:

Négy parasztot felmentettek, bizonyítékok hiányában. Tizenhat parasztot 6-6 hónapi börtönre ítéltek, *Salom Lasko* zsidó fővádlottat, akit a paraszt meggyilkolásával vádolnak, nyolc évi börtönre ítéltek, míg másik két zsidót öt és hat évi börtönre. Nyolc zsidó vádlottak hattól tíz hónapig terjedő börtönbüntetésre ítéltek.

Az ítélet óriási megdöbbenést keltett a lengyel zsidóság és a haladottabb szellemű közvélemény körében. De ez érthető is, mert sohasem volt még arra példa, hogy a megtámadottakat ítéljék el ily súlyosan, míg a támadók alig ítéltessenek el. Jellemző ez az ítélet arra a közhangulatra, amely ma uralja az egész világot. Mintha szankcionálta volna azt a „törvényt“, amely szerint a zsidókat büntetlenül lehet megtámadni, mert ha védekeznek, akkor is ők huzzák a rövidebbet. Akkor nem halnak meg, hanem a börtönök fenekén sanyalhatnak és pusztulhatnak el.

A radomi per örök szegényfoltja lesz a XX. század jogszolgáltatásának és a zsidó történelem egyik legsomorubb és egyik sívár fejezete.

A lengyel pogromok a sejm előtt.

A lengyel sejmében és szenátusban állandóan napirenden van a zsidó kérdés és a

kormánynyilatkozatok folyton csak megnyugtatóknak, azonban a tettek mást bizonyítanak.

Legutóbb, amikor a szenátus a felhatalmazási törvényt tárgyalta: *Mose Schorr* rabbi és egyetemi tanár a következőket mondotta:

— *Tizenkilenc éve, hogy Lengyelország elnyerte függetlenségét, azóta soha a három és fél millió lelket számláló zsidó nép nem volt olyan súlyos helyzetben, mint ezekben az időkben. Nem mulik el egyetlen nap olyan zavargások nélkül, amelyek a büntetőtörvénykönyvbe ne ütköznenek. Hónapok óta az antiszemita sajtó büntetlenül lázít a zsidók ellen és nyíltan pogromhangulatot teremthet.*

Ilyen viszonyok között kénytelen vagyok a kormány ellen szavazni. A kormány kötelessége a nyugalom és rend helyreállításáról gondoskodni.

Előzőleg a sejmében is szavaztak a felhatalmazási törvény fölött. A törvény ellen csak a Zsidó Parlamenti Klub három tagja szavazott. *Minsberg*, az Aguda képviselője tartózkodott a szavazástól.

Előkészületek a zsidó világkongresszusra

A Zsidó Világkongresszust előkészítő központi bizottság közli, hogy a válaszlásokra való előkészületek rendben folynak. Országok szerint a következőket jelenti a Comité des Délégations Juives.

Amerika.

Június 13-án és 14-én Washingtonban konferenciát tartottak az *American Jewish Congress* által összehívott tagok, amikor megválasztották az első zsidó világkongresszusra kiküldendő delegátusokat. 1361 delegátus jelent meg, akik 3616 helyi zsidó szervezetet képviseltek, huszonnégy országos szervezetet 99 városból és az USA 32 szövetségi államából. Az amerikai zsidóság 70 delegátust fog küldeni Genfbe, akik több mint két millió zsidót fognak képviselni.

Jugoszlávia.

Június 4-én zajlottak le a választások. Három delegátust választottak. *Dr. Izák Alkalayt*, Jugoszláviai grandrabbiját, a cionista országos szervezet elnökét, *Dr. Alexander Licht-et* és a zsidó hitközségek országos szervezetének elnökét: *Dr. Friedrich Popst*. Ezenkívül három pótdelegátust is választottak.

Spanyolországban.

Delegátusként megválasztották a madridi hitközség elnökét, *Ignacio Bauer Landauer-t*, aki az Országos cionista szervezet elnöke is.

Portugáliában.

Május 17-én tartották meg a választást. Delegátusként megválasztották a lissaboni hitközség elnökét, *Dr. Amzalak* professzort.

Olaszországban, Angliában, Finnországban, Esztországban, Argentínában, Uruguayban június hónapban tartották meg a választásokat, amelyek eredményét közölni fogjuk. *Franciaországban, Belgiumban, Csehszlovákiában, Ausztriában, Görögországban, Braziliában, Chilében; Romániában és Lengyelországban július hó folyamán választják meg a delegátusokat.*

Az *American Jewish Congress* elnöke *Dr. Stepehn Wise* főrabbi június 21-én Londonba érkezett. Onnan Lengyelországba megy, majd Romániába utazik, a világkongresszus ügyében. A londoni június 28-án megtartott ülésen *Wise* főrabbi is résztvevett.

— **Házasság.** *Weiss Bella* Cluj és *Weissmann Max* Mexico, házasságot kötöttek.

Gorkij és a zsidóság

Maxim Gorkij, a sokat szenvedett orosz író már nincs az élők sorában. Meghalt és az egész világ gyászolja halálát. Egy nagy író és még nagyobb igaz ember hagyta itt embertársait, egy olyan korban, amikor igaz emberekre nagyobb szükség van, mint volt valaha. Maxim Gorkij írói nagyságának méltatása nem tartozik feladataink közé. De dicsérünk kell őt azért, mert a zsidóságnak mindenkor igaz és őszinten barátja volt. Már a Dreyfuss per idején is nyíltan sikraszállott a zsidóság érdekében. Mindenkor azok között volt, akik tiltakoztak a cári idők pogromjai ellen. Amikor a világháború idején a zsidókat árulással gyanúsították, akkor is a zsidók mellé állott, de még a kommunizmus első kitérőeseinek és igazságtalanságainak idején is, kitartott a zsidók védelmében. Ő segítette elő azt is, hogy *Bialik* Palesztinába tudott menni és a héber irodalomnak, a zsidó szinpad művészetnek is mindenkor megértő igaz barátja volt.

És Gorkij meghalt és lassankint meghalnak mindazok, akik annak a kornak voltak szószólói, hirdetői, tántorítatlan bajnokai, amely az igazi emberi humanitásnak, a megértésnek kora volt. Ma már alkonyodik ennek a világnézetnek, ma már titthagyják lassankint a nagy lelkek ezt a földi életet és a ma élő nemzedék egy kiméltlen kor kezdetén tart, amelyben nincs megértés, ahol az erő uralkodik és a kiméltlenség, ahol a zsidó üldözött páriává lesz, a föld minden részén.

Van megrázóbb és megdöbentőbb tragédia, min azzé a zsidóé, akit a barna terror elűldözött Németországból és elment ősei földjére, Palesztinába, hogy ott egy arab golyója sebezze halálra? Hát van e ennél rémesebb felismerés, hogy a megbolondult Európából elmenekül a zsidó Ázsiába és ha nem teríti le egy „kulturbestia“, akkor ott áll a fajtestvér szemébe arab, és az sem bírja ki, hogy pusztá életét megtarthassa magának.

Vagy nézzük a radomi hadbírósa perét.

Megtámadnak éjnek idején lengyel hullgánok ártatlan zsidó családokat és mert nem engedték magukat lemeszárolni, hanem védekeztek, a lengyel bíróság a zsidókat sújtotta súlyos ítélettel. Ez még a cári Oroszország kései kihatása. A radomi hadbírósa lengyel bírót nem Maxim Gorkij mintaképei. Ők nem tanultak semmit attól a magasabb humanitásból, amelyet az emberiség nagy gondolkodói igyekeztek közkincsé tenni. A Gorkij ok meghalnak, a ragyogó példák pedig pusztába vesző szavá lesznek. A nagy szellemek, a zsidóság „chaszidé imé olám“-jai, az emberiség sötét útjának világító fáklyái kialusznak, de nem csak azzal, hogy meghalnak hanem lassankint már életükben is a semmibe vész kiállításuk.

Maxim Gorkij moszkvai elhamvasztásánál az egész világ kulturemberei és jobb jövőre áhítozó zsidósága azzal a kétkedéssel áll meg, vajjon testének elhamvasztásával, nem e hamvadnak el azok a magasabb eszmények is, amelynek hirdetője volt évtizedeken keresztül ő és kiváló kortársai; akik mindinkább kevesebben lesznek.

Ma már a radomi hadbírák kora jött el, minden ország huligánjai ülnek győzelmi tort, a zsidóság erkölcsi anyagi és testi jóléte fölött és lassankint eltemetünk mindent, ami szép és nemes és még az a vigaszunk sincsen meg, hogy vannak még oly kiváló szellemek, mint Gorkij Maxim, akik élő lelkiismeretként hirdetik, hogy nincs még veszve minden!

— **Doktoráavatás a párisi Sorbonne-on.** *Lusztig* Soma, a *Krausz* Moskovits oradeai gyár igazgatójának fiát *Lusztig* Imrét a párisi Sorbonne-on az összes orvostudományok doktorává avatták.

— **Eljegyzés.** *Grosz Sándor* oradeai nagykereskedő a *Ceirá* *Agudasz* *Jiszroel* elnöke eljegyezte *Schwartz* *Mór* borodli nagykereskedő leányát, *Olgát*. Az oradeai vallásos zsidó ifjúság köréből számosan gratuláltak *Grosz Sándornak*, eljegyzéséhez.

HETI GLOSSZÁR

Amire zsidó sportembereket kényszeríteni akarnak

Részvegyenek a zsidó sportemberek a berlini olimpiádon? Menjenek-e abba az országba, amelyben a zsidókat nem kezelik emberként, hanem mint valami ártalmas rovar? Hitler vendéget legyenek? Azt lehetnének, hogy ez a kérdés fel sem merülhet Zsidó sportemberek Berlinben? Képtelenség. És mégis. Hír érkezik Prágából. Azt közlik, hogy a csehszlovákiai uszósövetség kényszeríteni akarja a zsidó uszóbajnokokat, hogy menjenek Berlinbe az olimpiásra. Ha pedig vonakodnának megtenni, akkor rögtön felzik a szankciókat is. Örök időkre eltiltják őket a versenyzéstől. Értjük ezt? Örök időkre lehetetlennek akarják tenni őket, amiért nem akarnak elfelejteni Hitler előtt, üdvözölvén a modern kor Néroját és nem akarnak résztvenni egy olyan ünnepi játékban, amely Berlinben játszódik le, abban a fővárosban, amely az egész világ zsidóságát arcuüli naponta és a zsidó nép kiirtására tör. A csehszlovákiai zsidó uszóbajnokok ebben az ügyben ülést tartottak és elhatározták, hogy inkább lemondanak örök időkre a versenyzésről, de nem mennek Berlinbe. Okosan tették, önérzetesek és talpig férfiak. Ezért csak dicséret jár nekik és nem örök időkre való letiltás. Nem lehet kényszeríteni embereket arra, hogy népük gyalázóját üdvözöljék!

A cuzisták a bucovinai ukránok között is uszítanak

Mit akarnak a cuzisták hitlerista propagandájukkal a bucovinai ukránok között? Ezt kérdezi a romániai zsidóság és nem tud hirtelen választ adni rá. De még az ukránok sem tudnak válaszolni erre a kérdésre. Mert ahelyett, hogy összefognának, hogy az állam kezei belüli annak apparátusával igyekezzenek egészségesebbé tenni népi létüket, ilyen kalandokba hagyják magukat belevinni. A cuzista pókok már régen be akarják fogni hálojukba a bucovinai ukránokat. Előbb a huculokat akarták megszervezni. Azt beszéltek, a rossz viszonyok között élő huculoknak, hogy

mindennek a falusi zsidók az okai. El kell kergetni őket. Azután jöttek az ukrán paraszokok. Parádés falvonulásokat, nagy esküvéseket, uniformis meneteket rendeztek, hogy elkáprázzon a szegény paraszti szeme. De ezt csak a déli részen lakó bucovinai ukránokkal teszik meg. Északon, ahol jobb módúak és értelmesebbek, más hangszereken fuvoláznak nekik. Ott utrán nemzeti eszméket hangoztatnak és éles színekkel ecsetelik azoknak az ukránoknak az életét, akik a szovjetben élnek. Viszont, amikor a bukuresti parlament egyetlen ukrán tagja, sérelmeket hangoztatott, akkor odakiáltotta neki Robu és társai: *menjenek Ukrajnába, ha itt nem tetszik.* Természetesen nem felejtik el elmondani az ukránoknak, hogy *zsidók ölték meg Petljurát és úgy állítják be az ügyet, mintha ez a zsidók harca lett volna, az ukránokkal szemben és nem úgy, hogy egy vérengző pogromvezért ölt meg, egy szerencsétlenné tett zsidó. Egy hitlerista-ukrán bucovinai újság meg bojkottot hirdet a zsidók ellen. Nagyon „körültekintően” dolgoznak a cuzisták. Még az ukránokat sem hagyják ki a játékból. De miért is hagynák, amikor a nagy világmegváltó eszmékért küzdenek: amelyet Berlin oly szépen naggyá fejlesztett. Egyetlen törvényüket, parancsukat, boldogságukat és reményüket: az üsd a zsidót!...*

Két katolikus pap

Egy per végződött be a németországi Münsterben. A per egy Buddenbrock nevű katolikus pap ellen indult, aki le is volt tartóztatva, de most szabadlábra helyezték. Miért ült fogházban Buddenbrock? (Milyen szép regényes neve van: Buddenbrock, ugye emlékszünk rá Thoma Mann regénye nyomán!) Buddenbrock egyik prédikációjában mélyen elítélte azokat a kiméletlen metódusokat, amelyeket a nemzeti szociálisták kezdeményeztek a Biblia ellen. A Biblia ellen, amely szerintük, a bonlasztó, kellemetlen zsidó szellem ter

**Nyáralás előtt vegyen
tropicált
burettat
ruhavásznat
kivételes olcsó árban
KATZ posztóáruházban
ORADEA, Str. Avram Iancu 1.**

Solem Aléchem:

Elfujt falevelek...

A kincs

A hegyen túl, a régi Béth Hamidras mögött, nagy kincs fekszik elásva...

Igy mesélték el városunkban. De hogy valaki a kincset megtalálja és magának vegye — ez nem olyan egyszerű, nem olyan könnyű...

„Ha városunkban lakó valamennyi zsidó békésen élne egymással, ha nem uralkodik majd irigység, sem gyűlölet, sem ellenségeskedés, ha nem fognak egymásra rosszat mondani, sem egymást denúciálni, hanem valamennyien összefognak majd, hogy egyesült erővel keressék a kincset, akkor meg is találják majd. Ha azonban nem, akkor mindég mélyebbre és mélyebbre süllyed a földbe... Igy mesélték a városkában”

Előbb csak mesélgették, azután megbeszélték, azután vitákoztak, majd veszekedtek, végül verekedtek, mind vadabban és fanatikusabban, izgatottabban és ellenségesebben — a kincs felett. „Az egyik azt mondta: A kincs itt fekszik; a másik — a kincs ott fekszik. És nem volt se vége se hossza a veszekedésnek és vitáknak, a sértegetéseknek és gyűlöllék egymást és irigykedtek egymásra — a kincs miatt.

És a kincssel mi történt?

Mindég mélyebbre és mélyebbre süllyedt.

A Kotel Maarawi!

Mond el kérlek, nagyon pontosan: hiszen szemekkel láttad a te saját szemekkel a Kotel Maaravit? Mond: jól láttad? Alaposan

szemügyre vetted? Mond el... kérlek ird le szavakkal... hogy milyen és hogy mikép, hogy és mikor?... ezekkel a szavakkal fordult a rebbenk ahoz a zsidóhoz, aki mostlért vissza épen Erec Jisraeltől.

... Kérlek ird le teljes részletességgel, mondd el, hogy milyen és hogy hogyan és mikép?...

A „Jerusalajim Jid” mindent alaposan elmondott neki. Rebem úgy írta a szavakat, mint szomjas vándor a pusztában talált forrás vizét. Mindent akart tudni, mindent, még a löbbnél is többet...

És valami melegség bizsergette szívéit, békésebb lett a lelke, amikor hallotta az elmondottakat. Ugy örvendett, mint amikor valaki egy nagyon távoli és nagyon kedves rokonáról hall. A rebbenk annyira elmélyült a beszélgetésbe, annyira nézte „jerusalajim Jid” szemét, — amiből mindent ki akart olvasni — hogy nem is vette észre, amikor mi, a chedergerék, egy vig csapat, kiszöktünk a szobából és hancuroztunk a szabadban.

Amikor visszajöttünk a chederbe, még mindég úgy ültek ott, ahogy ott hagytuk őket.

Kotel Maarawi!... — mondotta reszkető hangon a rebbe — Kotel Maarawi... Ez maradt meg a mi Szent templomunkból, a mi nagy dicsőségünkől, a mi egész államunkból. Igen ez maradt meg — a Kotel Maarawi... a Szent fal... a Siralom fala...

És a rebbenk csendesen sirdogált...

Szégyelem magam

Volt egy barátom, egy nagyon kedves jó barátom. Együtt tanultunk, egy chederben, testvérekként álltunk együtt, együtt játszottunk, örömet és bánatot megosztottunk.

méke. És a katolikus lelkész elítélte, a nemzeti szocializmus keresztényellenességét is, aminthogy egyik beszédében azt mondta: *„Mindenesetre az ótestamentumot és a benne lévő tíz parancsolatot többre kell erkölcsi szempontból becsülni, mint azok erkölcséit, akik napjainkban vezérek és vezető állásokat töltenek be.”*

Igy beszélt ez az önérzetes német katolikus pap. Ezzel szemben a bécsi „Reichspost” írja, hogy az osztrák hercegei hívatalt eltiltotta prédikálástól a bécsi Landstrassen levő Rókus templom papját, Schmieđt lelkészt, amiért, egy tulzsuolt templomban hihetetlen tónusban és módon aposztrofálta a zsidóságot. Olyan közönség lálogatta a templomokat, amelyek különben nem szokott templomba járnak. De itt olyat kapott, amit lapssal honorált. A legordenárébb nemzeti szocialista jelszavakat, a legnépiesebb tónusban. Többek között ezt mondta: 1935 után egy évre az istentelen zsidókat (szociálisták!) meggyelmeztek, de a nem olyan rossz és nem éti érzelmű testvéreink még mindég a hirtőnben silylődnék. Miért? — kiált fel Schmieđt lelkész a szószékről? Ezért azután megbüntették a lelkészt.

Münsterben a tisztességes Buddenbrock. Bécsben a náci érzelmű Schmieđt. Furcsa világ, a fejetejére állított eszmék tévharcalnak kiálló dokumentumai.

A „Fortuna”, a vak szerencse, rámosolygott barátomra és boldoggá tette. Mindég jobban és jobban ment neki, folyton gyarapodott és nagyra nőtt...

És én?... én alul maradtam.

Hosszu idő telt el. Nem láttuk egymást, nem találkoztunk. Az élet úgy dobálja az embereket, az egyiket erre a másikat amarra. Jártuk az élet különböző utait és más célok után törteltünk.

Más városban is laktunk. Egyszer abba a városba kerültem, ahol barátom lakott. Láttam a házát és megálltam előtte: Bemennyek? Elhatároztam, hogy bemegyek...

Képzeljétek — megismert!

— Hogy s mint kedves komám? Hogy megy sorod?

Egydelg az előszobában álltunk. A lakásba, a szalonba nem vezetett be. Érezte, hogy nagyon csodálkozom és mitután végignézett rajtam, így szólt: ... Bocsásj meg drága barátom, drága... ne haragudj reám, de nem... vezethetek be, mert... szégyelem magam...

— Te szégyeled magad? Szégyeled magad velem, miattam?...

— Oh nem! Isten őrizz... nem így gondolom... nem azt mondtam. Azt mondtam, hogy szégyelem magam... pompás házmért... előtéd, igen előtéd, drága öreg cimborám... előtéd szégyelem... előtéd. Mond kérlek, hol vagy állandóan... merre lakol: Elmegyek hozzád! Elmegyek, mert ott akarok lenni nálad... nálad akarok lenni...

Pillantást vetett széjjeltaposott csámpás cipőmre, és elpirult. Megértettem, megbocsájtottam neki, szívből őszintén megbocsájtottam. Igen szívből megbocsájtottam neki...

Rotschild contra Blum!

Nagy politikai tüntetés a párisi Rotschild templomban

Rotschild báró hitközségi elnök támogatja a jobboldali Tűzkeresztet, de Leon Blum hívei ellentüntetést rendeznek a nagy zsinagóga bejáratánál

— A „Népünk” eredeti riportja. —

Leon Blum

zentánsai: a Rothschildok. Ma természetesen a Munka van uralmon, ami meg is lát szik azon az öt elfogadott törvényjavaslaton, amelyek közül az egyik például — a 40 órás munkahét — az evolucionárius előrehaladás legszebb példaképe.

De térjünk csak vissza a zsidó vonatkozásokhoz. A két világnézet nemcsak a kamarában, és nem csupán a párisi uccán, hanem a párisi zsidóság zsinagójának lépcsőjén is harcot vívott egymással. A zsidó szocialista vezér hívei összeütköztek de la Roque ezredes tűzkeresztesével s csak a rendőrség tudott véget vetni az összeesküvésnek.

Milyen a Rotschild-templom?

A Rue de la Victoire on emelkedő templom, a világhírű Rotschild templom. Az istentiszteletet a francia zsidók „Le service”, vagy „Le culte”-nek nevezik. Az előcsarnokban pöntek este is perselyeket csörgetnek. A templom tágas, gyönyörű helyiség, amely impozánsan magas. Két emelet női karzat van, amelyeket csak nagy ünnepeken használnak, máskor a nők a földszinten ülnek. Van még egy harmadik emeleti karzat is, ahova nagyünnepeken mindenki felmehet jegy nélkül is. A frigyláda közelében csak a rabbi ülnek. A Tóraszékény jobboldalán, faragott fülgyfaszékben foglal helyet *Israel Lewy*, a grand rabbin. A másik oldalon ül *Julien Weil*, Páris főrabbi, akinek szikár alakja kiválik a többiek közül. Ott ül *Kaplan* is, a Rothschild ház „Jelkésze”. Diszes ornátusban vannak. Hatalmas karimájú kalapot és fekete reverendát hordanak. Ugy néznek nek ki, mint egy francia abbé. A templomszolgák talpig feketében, rektori diszlánccal és diplomata diszkalappal. Az első piianalban nem hinné senki, hogy ezek a diszes urak nem diplomaták, hanem — ahogy nálunk hívják őket — egyszerű sameszek.

Mi történt a párisi hitközségnél?

A „Tűzkereszt” nevű jobboldali szervezet engedélyt kért, a párisi hitközségtől, hogy a Rue de la Victoire-i zsinagóga emlékünepe rendezhessen a világháboruban elesett francia zsidó katonák emlékére. A párisi zsidó hitközség elnöke: *Robert Rothschild*. És a hitközség vezetősége ülést tartott és ezen az ülésen *Robert Rothschild* elnökölt. És az elnök megengedte az ünnepély megtartását.

Természetesen Rothschild elnöknek ez az engedélye nagy visszaletszést szült a francia zsidóság radikális és baloldali tömegeinél. De ez érthető is. Amikor *Leon Blum* a miniszterelnök és a francia demokrácia, a Népfront győzelme folytán az uralmat magához ragadta, nem lehet a reakció a zsidó templom fellegvára. A francia zsidó frontarcosok szövetsége tanácskozást folytatott a Ligue Internationale Contra L'Antisemitisme (Az Antisemitizmus

Elleni Nemzetközi Liga) tagjaival és ezen a lövelkező határozatot hozták *Pierre Paraf* elnökelete alatt:

A zsidó frontarcosok határozata a »Tűzkereszt« templomi ünnepsége ellen.

— A leghatározottabban tiltakozunk az ellen, hogy a Rue de la Victoire-i zsidó templomot a „Tűzkereszt” politikai propagandájának szolgálatába állítsák. Mélyen meghajlunk a háboruban elesett hős bajtársaink emléke előtt, de nem hallgathatjuk el, hogy a „Tűzkereszt”-nek vidéki, de különösen algiri szervezetel zsidóellenes propagandát folytatnak és Algirban ennek az antiszemita propagandának már halálos áldozata is van. Ezért a leghatározottabban tiltakozunk az ellen, hogy az olyan politikai szervezet, amelyik nem tagadta meg a közösséget az antiszemizmussal, sőt zsidógyilkolással is be van szennyezve: zászlóival felvonuljon a zsidó templomba“.

A tiltakozást természetesen nyilvánosságra is hozták és röpcédulákon tudomására adták a párisi közönségnek.

A párisi rabbi a zsidó morálról prédikál a jobboldalnak.

Mitsem ért a tiltakozás. Rothschild elnök megengedte a templomi gyűlést, amely azután botrányba fulladt. A „Tűzkereszt” vezetősége de la Roque ezredes elnökkel, összes vezetőivel és zászlóival megjelent vasárnap a zsidó templomban, ahol őket Rothschild Robert báró fogadta, a hitközség előljárójának élén. Felcsendült a Marseillaise.

Utána *Kaplan* főrabbi, aki maga is megsebesült a harctéren, megrázó beszédet tartott a templom közönségének, amely zsufolásig megtöltötte a nagy zsinagógát.

Többek között ezeket mondta:

— „Most nem mint frontarcos beszélek hozzátok, hanem mint rabbi. Vegyétek tudomásul, hogy mi, francia zsidók minden szombaton és minden ünnepünkön imádkozunk a Francia Közlársaságért, a francia népért, és könyörgünk az Istenhez Franciaország egységéért és belső békéjéért. Vegyétek tudomásul, hogy a zsidóság hirdette először az ígét: szeresd felebarátodat mint magadat, ami Mózes harmadik könyvében foglaltatik. Vegyétek tudomásul, hogy a mi vallásunk hirdette először a löbbi vallások megbecsülését. A mi vallásunk hirdette először az örök békét, a messiási gondolatot. Igen, azok közületek, akik először vannak zsidó temp'omban, meglepve fogják ezt hallani, mert ők csak azt tudták eddig a zsidókról, hogy a zsidó gyűlölködik, a zsidó háborúra uszít, a zsidó ellensége Franciaországnak. De én bízom abban, hogy ez a mai istentisztelet jobb belátásra fog vezetni benneteket. Igazságot kell szolgáltatni a zsidóságnak és be kell látni, amit egy nálamnál erősebb hang hirdetett a francia képviselőházban: hogy nemzet szempontról nálunk nincsenek sem katolikusok, sem protestánsok, sem zsidók, csak franciák!“

A fiatal rabbi beszédét nagy izgalommal fogadták és a templomban szokatlan tapsvihar követte azt, amelybe azonban püsszegés is vegyült.

De la Roque ezredes ezúfán megköszönte Rothschildnak, a vendéglátást és vezérkarával együtt, kifelé indult a templomból.

Kitör a botrány.

A templom lépcsőin nagy tömeg gyűlt össze, amely viharos kiáltásokban tört ki,

A lábizzadás ellen biztos szer a Csanda-féle „PODEOL“

A lábviz után a lábat bepódozva, azonnal megszűnik a legerősebb lábizzadás. égető érzés, pöfedség. A kisebzett lábat meggyógyítja, a bőrt puhán tartja, a járást végtelen könnyíti, szagtalanít.

Kapható: gyógyszerárban és drogériában.

Készíti Csanda gyógyszerár, Oradea.

amikor a „Tűzkeresztesek” megjelen'ek az éjtóban.

— *Éljen Blum!* A miniszterelnököt zsidó volta miatt támadják és itt antiszemitákat ünnepelnek. Le a tűzkeresztesekkel!

A Tűzkereszt tagjai sem hagyták magukat és visszaválasztoltak:

— *Le Blummal!* *Éljen a nemzeti egység!*

Percekig tartott a hangos botrány, amely csakhamar verekedésbe csapott át. A rendőrség is beavatkozott és tíz percig is eltartott, amíg a verekedőket sikerült széjjelválasztani.

A francia zsidó körökben az a nézet alakult ki, hogy Rothschild elnöknek, nem lett volna szabad a mai kiélezett politikai helyzetben alkalmat adni, egy ilyen tüntetésre. Általában úgy fogják fel a dolgot, hogy a francia jobboldali zsidó köröknek megmozdulása volt ez, Blum miniszterelnök ellen. Rothschild harcol Blum ellen. A Tőke a Munka ellen.

Dr. Szilágyi Lajos, a magyarországi Bihar megye főispánja, emlékbeszédet tartott a megboldogult Kecskeméti Lipót főrabbról.

Berettyóujfalu. Junius 17 én a magyarországi Bihar megye évnegyedes közgyűlést tartott. Napirend előtt *Dr. Szilágyi Lajos* főispán emlékbeszédet tartott *Dr. Kecskeméti Lipótról*, az elhunyt oradeai főrabbról. A beszédet a közgyűlés tagjai állva hallgatták végig, amelyben a főispán a következőket mondotta többek között:

„Bejelentem, hogy *Dr. Kecskeméti Lipót*, az oradeai hitközség főrabbija az elmúlt napokban elhunyt. *Dr. Kecskeméti* kétségtelenül elsősorban a maga felekezetének hűtője és vesztesége. De hallotta ő a régi Bihar megyének is. *Kecskeméti Lipót* a maga hit-sorsait, a maga hitében úgy erősítette, a lelkében úgy irányította, tanította, nevelte őket, hogy az más felekezetek számára is mintaképül vehető. Tehetsége, tudása, egyházi és irodalmi munkássága, klasszikus szépségű szónoklatai, emelkedett szelleméről és magasabbrendű erkölcsiségéről tanuskodó magatartása miatt, megérdemli, hogy megemlékezzünk elhunytáról, amelyet mi is veszteségnek érünk. Ezért javaslom, hogy *Dr. Kecskeméti Lipót* emlékezetét jegyzőkönyvben örökítsük meg és ezt kiemeltben közöljük hitközségével“.

A főispán szavait, egyhangú lelkesedéssel tudomásul vették és az indítványt egyhangulag határozattá emelték.

Bármilyen mennyiségben magas árért veszek aranyat, ezüstöt, briliántot. **HERBST, Óra Ékszerárúház** Bulv. Reg. Ferdinand 5. Minden elfogadható árért valódi bórridikálók ezeltől 250, most 100 lei, ezeltől 500, most 220 lei, ezeltől 800, most 300 lei, ezeltől 1000, most 400 lei.

**Értse meg végre a szakember
és a laikus közönség is, hogy**

Könnyen nélkülözhetők a német gyógyszerek

A laikus közönség azt hiszi, hogy a német gyógyszerek igen jók és valahogy úgy került be a közludalba, hogy másfelé ilyen jó gyógyszerek nem igen készülnek. Ha visszagondolunk arra a légkörre, amelyben ez a vélemény kialakult, akkor logikusnak tartjuk, mert régebben, főleg a régi Magyarország annyira Németország felé gravitált, hogy az szükségtelessé tette a másfelé való orientációt gyógyszerkészítmények dolgában. De nemcsak a hozzá nem értő közönség volt ezen a véleményen, hanem a szakemberek, az orvosok és gyógyszerészek is. Ennek is meg volt a maga logikus magyarázata. A legtöbb orvos német szisztéma szerint felépített egyetemeken tanult és sok nem ismerte eléggé a francia, svájci, angol és olasz egyetemek orvosi készítményeit.

Romániában már régen, a békevilágban is sokan jártak a francia egyetemeken és a régi királyságban már akkor is ismerték a nemnémet gyógyszereket és értékelték azokat. Az utóbbi években, amióta Hitler uralomra került, igen sok énrzetes orvos keresni kezdte a német gyógyszereknek megfelelő és azokat minden tekintetben helyettesítő más országbeli gyógykészítmények címeit és — legtöbbször meg is találta azokat. Voltak viszont kényelemszerető zsidó orvosok is, akik elfelejtették, hogy mit tesz és mit tett Hiller országa a zsidó orvosoknak és haladt a régi mesgyén, s nem vette a fáradságot még arra sem, hogy kutasson a helyettesítő gyártmányok után.

Azt mondják, hogy az orvosnak a gyógyszerek előírásánál csak a páciens érdekét kell nézni, ami igaz is százprocentesen: de nem igaz az, hogy ezt csak német gyógyszerekkel lehet elérni.

Igaz az, hogy az orvosnak legjobbat kell nyújtani betegei részére, de nem igaz az, hogy a legjobbak a német specialitások. Megváltozott a helyzet a háború után a gyógyszeriparban is. Régen csak néhány nagy és világszerte ismert gyógyárugyát ismertek és az orvosok ezek készítményeit favorizálták. Az is ismert dolog szakemberek előtt, hogy régebben az orvos irta elő a receptet és a gyógyszerárak azokat külön külön készítették el. A háború utáni időkben ez is megváltozott. Az erősen fejlődő gyógyszeripar ilyen recepteket már előre gyárilag elkészítette és mint gyógyszerkülönlegességek kerültek a forgalomba. Ezzel kiszorult a régi ungynevezett receptura és ez az irányzat most is folyton arra tendál, hogy minél több ilyen készítmény kerüljön forgalomba. Az is hozzátartozik az ügy lényegéhez, hogy valamennyi európai országban bámulatos fejlődésnek indult ez az ipar.

Nyugodtan lehet állítani, hogy a német különlegességeknek legalább 80 százaléka ma már nem nélkülözhetetlen, mert vannak teljesen egyenrangú, sőt gyakran külön készítmények, amelyeket francia, olasz, svájci, cseh és román gyárak állítanak elő. Példa erre a Neosalvarsan. Ez tipikusan német (illetőleg a német zsidó Ehrlichnek felfedezése) gyártmány és valóban nélkülözhetetlen volt, mert sehol sem tudták elkészíteni, csak Németországban. Ma azonban már Svájc, Olaszország és Franciaország gyógyszerárugyáraitban is épügy készítenek kitűnő Salvarsant.

Jómagam — mondotta orvos-informátorunk — már öt éve használok nem német Salvarsant és minden tekintetben egyenrangúnak tartom a némettel. Sőt a Romániában gyártott is jónak mondható. Nemrégiben két páciensem kért német készítményt, kérésüknek eleget tettem, az egyik az első, a másik a második oltás után könnyebben rosszul lett. Ezzel nem azt akarom mondani, hogy talán a német Salvarsan rosszabb volna a más országokban készültéknél, de azt, mint szakorvos nyugodtan mondhatom, hogy legalább olyan jók a többi országokban gyártott készit-

Az aprópénz

naponként sok száz kézen megy keresztül. Az aprópénz azonban piszkos. Ezért mossad naponta többször kezeidet a kellemesen illatosított „Schicht-Soap” szappannal, amely gyorsan és dúsan habzik, alaposan tisztít és fertőtleníti.

SCHICHT SOAP

Az Ön szappana

A Zsidó Állampárt politikai koncentrációt követel

London. A Zsidó Állampárt vezére, Meir Grossman, egy négy hónapos amerikai propaganda út után Londonba érkezett és pártja megbízásából közölte az executiveval, hogy a veszélyeztetett cionista mű érdekekben, minden erőt össze kell fogni. Ily értelemben levelet írt a Londonban tartózkodó Dr. Weizman professzornak, az executive elnökének, mely következőképpen szólt:

— „Mélyen tisztelt Dr. Weizman ur! Tekintettel a nehéz politikai helyzetre, amelybe a cionizmus jutott és a rögtön ellenakciók levezetésére, a zsidóállampárt megbízásából, a következő előterjesztést teszem: 1. Egy külföldi és állandó politikai bizottság beállítását, amely minden cionista csoportot felöleljen. 2. Az Európában időző valamennyi executive tag összehívását.

Nem akarom a jelenleg Londonban dolgozó executive tagok tevékenységét leértékelni. De úgy tetszik, hogy az executive megerősödnék, ha a mai súlyos helyzetben, az összes csoportok megbízottait is bevonnák egy bizottságba, amelyet létesítenének. Ez a javaslatom úgy a zsidó nép körében, mint az angol kormánytól a legjobb benyomásokat tenné. Ugy vélem, hogy fontos kötelességünk, a mai helyzetben, a zsidóság morális összetartozandóságát az erők dokumentálásával szimbolizálni.

Minden erőt megmozdítani kell. A vezetőik összejövételének sürgőssége kétségtelen. Szíves mielőbbi választ kér: Meir Grossmann.”

E levél után beható tanácskozást folytattak Weizmann, Grossmann és Ben Gurion

mények is. Érthetetlen tehát, miért kell favorizálni a német gyártmányokat?

De így áll a helyzet a többi gyártmányoknál is. Így például a régi híres Cardiazolnak ma már teljesen egyenértékű konkurens készítménye van, a svájci és francia gyárak által készített Coramin. Sok laikus azt hiszi, hogy például ha nem az I. G. Farbenindustrie által előállított Gardant használja fejfájás vagy hűlés ellen, akkor sohasem mulik el a bajuk, pedig ennek a szernek legalább tíz egyenrangú más országban készült szerét tudnánk felsorolni. Vagy például: a híres Bayer aspirinnek megfelelő francia konkurrens a Rhodine és Neo nevű gyógyszer, amely sokkal jobb bizonyos tekintetben, mint az Aspirin, de az bizonyos, hogy könnyebben oldható is mint a sokat reklámozott Aspirin. Miért kell akkor a német Bayer féle aspirint venni? Miért kell támogatni a zsidóság legnagyobb ellenségét?

Ne felejtjük el, hogy Németország egyik legerősebb és legexportképesebb ipara éppen a gyógyszeripar és sok kis aspirin tablettából egy év alatt sok-sok millió vándorolhat be Hitlerék hadikészülődes, szélsőségesen an-

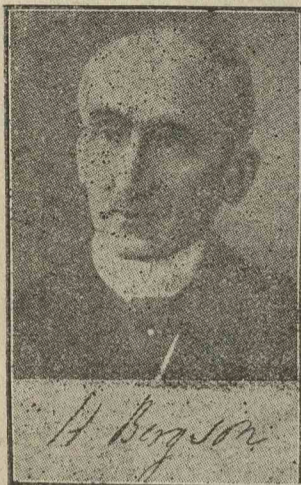
tiszemita országába. Gondoljunk csak arra, hogy Románia többszáz millió lelt ad Németországnak gyógyszerért és ezek jelentékeny részét még ma is zsidó orvosok ordínálják. Ezen a ki nem vihető és zárolt pénzen finanszírozta például Witzleben báró ur Bucuresztiben a véresszájú antiszemita lapokat, ezen a pénzen hizott kövérre a sok kortes, a mehedinji megyében lezajlott választásokon, egyszóval: az aspirin árán okoznak súlyos fejfájást a romániai zsidóságnak, amelyet elég botorul és meggondolatlanul — aspirinnel igyekeznek elmulasztani.

A zsidó orvosok és gyógyszerészek kötelessége kiszorítani a forgalomból a német gyógyárut, mert pácienseik nem járnak semmivel sem rosszabbul, viszont nem hízalják továbbra is ezen a pénzen a zsidók végtelen gonosz és hajlíthatatlan ellenségeit.

Egy bucaresti orvos mondta ezt, aki természetesen inkognitóban akar maradni, de szeretné, ha megszivelnék az elmondottakat, orvosok és laikusok is egyaránt.

Henry Bergson, a legnagyobb élő zsidó filozófus visszaemlékezései dédapjára, aki pénzért vette meg 1000 zsidó életét

A „Népünk” eredeti párisi riportja

Páris. Kétségtelen, hogy a ma élő filozófusok közül Henry Bergson a legnagyobb. Bergson, a zsidó tudós, aki ma visszavonultan itt él Páris környékén és 77 esztendővel vállain, még ma is dolgozik, bár filozófushoz méltó stoikus nyugalommal és beletrődéssel várja, hogy elkövetkezzék az a végső befejező akkord, amelynek

ezernyi nevet és változatot adhatunk, de a testi élet örök Nirvánájába torkollik.

Életrajzi adatai.

Henry Bergson 1859-ben született Párisban, 1900 óta professzora a Collège de France-nak és egy évvel később a francia Akadémia tagja lett. Egyidél a Népszövetség intellektuális együttműködéséért dolgozó albizottságának elnöke volt. 1927-ben nyerte el az irodalmi Nobel-díjat és kétségtelenül a ma élő filozófusok legnagyobbja.

Miben áll filozófiája?

Felkeresítük Bergson-t, mert aktuálisnak tartottuk megkérdezni tőle, hogy mi a véleménye a világ mai helyzetéről és a filozófikus magasságból szemlélő tudós rávilágításával nyissa fel a homályt látó szemünket. Bergson a tudós fölényével és elmélyültségével tiltakozott az ellen, hogy a napi politika ingoványos talajára lépjen, hiszen egész életén át félt attól, hogy abból az elefántcsonttoronyból, amelyben élt és alkotott, kiléphet és „eltörhet” valami, amelynek az a végcélja, hogy örökké közkincs legyen, az emberi gondolkodásnak.

Őnt tekinteli vezérének az az irányzat, amely ma az antiintellektualizmust tüzte jelmondatának zászlójára? — mondottuk Bergsonnak.

— Ha elolvasta műveim közül az „Essai sur les données immédiate de la conscience”-t, vagy a „Zeit und Freiheit”-ot, a „Mysterie und Gedächtnis”-t, a „Schöpferische Entwicklung”-ot, akkor láthatja, hogy bizonyos szempontból félreértettek. Az antiintellektuális irányzat filozófiáját valóban igyekeztem megmagyarázni, de Führer-jük nem vagyok azért. Az intellektust az emberek életszükségletéhez szükséges funkcióként tekintem, amely arra szolgál, hogy a világot uralmunk alá hajtsuk; de nem arra, hogy az élet valódi lényegét felfoghassuk. Ezt csakis intuícióval érhetjük el, amikor a szellem megszabadul a praktikus életcéloktól és közvetlenül szembenéz a valósággal. Az intellektuális uralmának átörésével, elesik a valóság mechanikussága is, amely éppen arra szolgál, hogy a világot leigázzuk vele, és a valóság megmutatkozik egy egységes életfolyamatban, amelynek alkotó ereje új alkotások létrehozására ösztönöz.

Bergson nem akar többet mondani, amiben igaza is van, mert hogyan is lehetne egy élel munkáját rövid mondatokban összesűriteni? Ezzel szemben valami olyat szeretnének tőle hallani, amely életére vonatkozik, főleg zsidó kapcsolatban, hiszen zsidósággal kapcsolatban vajmi keveset tudunk róla és a zsidó kapcsolatokat elég lazán kezelte egész életén át.

A »lengyel Rotschild« dédunokája.

Bergson elgondolkozik, majd a következő rendkívül érdekes visszaemlékezést közli.

— Dédapámat, a »lengyel Rotschild«-nak nevezték. Egyszer egy egész város zsidóságát mentette meg a rettentő pogromoktól. Dédapámat Samuel Zbitkovernek nevezték és híres volt nagy vagyonáról és jótehetségéről.

— A XVIII. század végén, pontosan 1794 november 4-én, amikor a cári hadsereg legyőzte Suwarov generális alatt, a lengyel hadsereget és Kosciuszko bátor, lelkes szabadsághőseit széjjelverte, nagyon félték a lengyel országi zsidók, mert nagyon sokat áldoztak a lengyel szabadság védelmére, pénzt és sok vért. Köztudomású történelmi tény az is, hogy Berek Joselevitz, híres zsidó szabadsághős, egy zsidó alakulattal mennyi hőstettet vitt véghez és milyen hőiesen harcolt Lengyelország szabadságának kiküzdéséért. 850 zsidó alkotott annak idején külön zsidó gárdát és bár sokhelyütt még a lengyel polgárság sem lelkesedett értük, azért nagy szimpátiákat is értesztettek.

Természetesen a győzelmes cári csapatok előnyomulásuk alatt kegyetlen módon bántak a városok és falvak zsidóságával és a zsidó lakosság mindenütt páni félelemmel várta Suwarov hordáit.

Hogyan mentett meg Sámuel Zbitkover ezer zsidót a biztos haláltól?

— Reb Samuel, a dédapám, — folytatta Bergson — Varsó egyik külvárosában, Pragaban lakott. Köztudomású volt, hogy Suwarov generális ezt a zsidó lakta várost is »szabadprédá«-nak nyilvánította és megengedte, hogy kozákkal abban bevonulás után szabadon gárárdálkodhassanak. Rettenetes félelem vett erőt a város zsidó lakóin és Reb Samuel elhatározta, hogy bármily áron, de megmenti a város zsidó lakosságának életét.

Reb Samuel követeket küldött a közben Varsóba bevonult Suwarov tábornokhoz. Azt az ajánlatot tette, hogy hajlandó a pragai zsidók életét megvenni a kozákoktól. Reb Samuel szavának állt és a tábornok engedélyével kihirdették a kozákok között, hogy minden éb zsidóért, akit házába hoznak be, három arany rubelt fizet. Halott zsidóért pedig nem fizet többet mint egy ezüst rubelt.

Akármiilyen vérszomjasok voltak a kozákok, az arany emlegetése megtette a kellő hatást.

Ezer zsidót vett meg Reb Samuel.

— Egy egész nap és egy éjjel hozták szakadatlanul a zsidókat Zbitkover házába. A

Sem festék, nagyságos asszonyom...

sem pedig apró ruházati kellékek nem takarhatják el arcának halotti sápadtságát, a szemek körüli karikákat és feldult arckifejezését. Ezek a tünetek a belső egyensúly megbomlásának jelei, amelyek a menstruáció alkalmával mutatkoznak.

A petefészek működése, valamint különböző belső szekréciók mindenféle mérgesanyagokat termelnek ki, amelyek hányingert, görcsöket, ideges túlérzékenységet idéznek elő.

A klimaktérium idején ezek a megnyilvánulások még jobban ki vannak hangsúlyozva és a nő saját szerves folyamatainak áldozata lesz.

A tudomány, amely annyi titkot derített ki, a »Menoklin« gyógyszerrel tudott a nő segítségére jönni. Valóban ezzel a szerrel sikerült az ováriális folyamat következményeit annyira lecsillapítani, hogy a fejfájás, hányinger, ideges görcsök többé nem jelentkeznek, úgyhogy a nő nyugodtan elvégezheti otthoni munkáját, vagy házon kívül, anélkül, hogy a körülötte levők megalázó részvételt kellene többé elviselni.

A »Menoklin« amerikai gyógyszer kapható a vezérképviselőnél: Császár E. gyógyszerterárában, Bucureszti Calea Victorie 124, vidékre megrendelhető 120.— lei utánvét mellett.

Kozákok nagyon vigyáztak arra, hogy baja ne essék a zsidóknak és ki is fizetett értékük 3000 arany rubelt, amely vagyonának háromnegyed részét felemésztette. De elérte azt, hogy Prága városrészében alig néhány zsidó halt meg ezekben a kegyetlenül véres napokban. Csaknem mindenki épen megmenekült a zsidó lakta fészekben.

Berek Sonnenbergnek, a híres lengyelországi pénzügyi szakembernek, aki nagyapám volt, anyai ágon nagyapja volt az »ezer zsidót« vásárló Samuel Zbitkover.

A finomarcu, nagy tudós fáradtan engedte le kezét. Kifárasztotta az egyfolytában való beszéd. Henry Bergson, visszaéite magát a muliba, amelyben nagystilű, kitűnő férfiak vannak, generációk, amelyek évszázadok leforgása alatt »kifinomították« magukból a jelenkor egyik legnagyobb filozófusát. Bergson filozófiájának alapvető eszméi éppen abból a korból indulnak ki, amiről előbb szóltunk. De filozófiájának átülő erejű, meggyőző mivolta, az ő egyéniségének sejátja. Filozófiai, pszichológiai és természettudományi szemlélete egészen saját. Az egyoldaluan kiárólag természettudományi alapokra fektetett intellektualizmusra adja meg a kellő választ Bergson, aki ma már párisi palotájának dolgozószobájában, alig beszűrődő nagyvilági zajtól távol, emlékeinek él és visszagondol őseire, akik kozákok hordák elől mentették meg ezrek életét. Ő viszont megérte, hogy az általa »kárhoztatott« intellektuális paripán, bevonult Léon Blum, a zsidó a Palais Bourbon palotájába, ha nem is fehér, de inkább vöröses lovon, hirdetőn, a zsidó rétermeltség igéjét.

Bergson éppen úgy korunkat jelenti, mint Leon Blum és jelentőségét csak későbbi korok fogják tudni felvázolni késői nemzedékeknek.

— Svédországi hírek. Stockholm. Rövid idő múlva repülőösszeköttetés létesül Stockholm és Palesziina között. Az útvonal Stockholm, Gdynia, Saloniki, Konstantinápoly, Lukasa és Damaskus—Jeruzsálem. Az út két napig fog tartani, egy éjszakai pihenővel. — A politikai—kulturális hetilap, a »Nu« (Jelen) legutóbbi számában vezércikket közöl »Zsidók és arabok« címen, amelyben a Dally Telegraph angol lap kommentárjait közli. — Rosenbluth stockholmi főkéntort meghívta az oslói rádió, hogy zsidó népdalokat adjon elő, amelyekkel a múlt évben is nagy sikere volt. —

— Választások lesznek az összes lengyelországi hitközségekben. Varsó. A kormány hivatalos lapja redeletet közöl, a hitközségi választásokról, amely szerint a kisebb községekben augusztus 30-án, a nagyobbakban szept. 6-án lesznek a hitközségi választások.

Stary Smokovec Magas Tátra Otátra-Füred

Orth. Koscher

SCHREIBER PENSIO

Elsőrendű ház, elő és utószezonban szolid árak. Dependens Erika villa, nyugodt, csendes fekvésű lakosztályok, mind a két villa a legmodernebb komforttal berendezve.

Egész éven át nyitva. Bővebb felvilágosítást készséggel küld

Elő- és utószezonban

banketteket és esküvőket vállalunk.

Schreiber Mór Pensio

Stary Smokovec CSR

Telefon 43.

HIREK

„Népünk” cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5696

Péntek Tammuz: 13 július 3.
Szombat: Tammuz: 14 július 4 Perek: 6.
Heti szidra: בלד
Heti haftóra: יהי שארית

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 8.10.
gyertyagyújtás 8.20.
Istenízszelet kezdete 8.30.
Szombat befejezése 9.25
Július 7-én שבועה עשר בתמוז: b5jt.

Miért vagyok híve a zsidó világtkongresszusnak?

Írta: JULIUS GODART szenátor.

Julius Godart, a francia szenátus tagja, volt munkaügyi- és egészségügyi miniszter. 1925 óta a „France Palestine” komitő elnöke. Mint nem zsidó, nemcsak a palesztinai építő munkáért lelkesedik, hanem előharcosa a zsidó jogoknak, amelyet a világ sok részében oly erősen támadnak.

Tekintettel arra, hogy rendkívül sok nemzetközi kongresszuson vettem már részt, tapasztalataim alapján, jogom van, nemcsak egyszerű és semmitmondó szimpátiányilatkozattal megelégedni, amikor a zsidó világtkongresszusról elmondom véleményemet.

Egyen csodálkozom: hogy a már 1933 óta előkészítésben levő és megbeszélte terüly sokáig kellett, hogy projektum maradjon.

Nemzetközi összejövetelek — akár periodikusan visszatérők, akár csak egyetlen fontos tényezőkké válnak és a polgárok biztonságát, fejlődését és életlehetőségeit elősegítik.

Mi az oka annak, hogy nemzetközi tárgyalások és szervek működése — többek között a Népszövetség is — sokszor oly nehezen mozognak? A sok különféle törvény, a sok kivánság, a különböző törvények összhangja hozása csak akkor kerülhetnek egy irányba, ha azokat nemzetközileg meg tárgyalják.

Ebből a szempontból egy zsidó világtkongresszus megtartása fontosabb, mint valaha, mert ennek a kongresszusnak nem az a feladata, hogy új metódusok terjesztésén dolgozzék, hanem meglévő javítását tűzze ki célul, olyan metódusokét, amelyek jóságát, általánosan elismerték és most mégis vitássá akarnak tenni, egyes kormányok.

A zsidó világtkongresszus a zsidóság védőüggyvédje lesz a népek törvényszéke előtt és háromszáz, erre a célra választott képviselő útján jut majd kifejezésre. A zsidóság vadoként lép majd fel azok ellen, akik zsidókat öldöksnek, bezárnak és kirabolnak. De egyidejűleg tiltakozni fog a mesterségesen kitenyészett gyűlölet ellen is, amelyet azon a címen terjesztenek, hogy a zsidók államellenesek volnának és megfertőzött a lelki ismereti szabadságnak.

A jelenkor nem engedheti meg magának, hogy ezek a kérdések állandóan napirenden legyenek és azután elnapoltassanak. Ezeket egyszer, az akták ismeretében és minden érdekelt fél közreműködésével le kell már végleg tárgyalni. Csak egy zsidó világtkongresszus képes arra, hogy az ehhez szükséges anyagot összehozza és világgá hirdesse, hogy a mai modern világban nem érhetők ezek a mindenkor és ismételtlen viszatérő tarthatatlan vádpontok.

Kinosan érintett engem, a nem zsidót, amikor 1933-ban, a legfontosabb zsidó világtkongresszusok között nézeteltérés merült fel oly irányban, hogy vajjon szükségessé vált-e egy zsidó világtkongresszus összehívása? Megérttem, hogy el akarták kerülni a kellő előkészítés nélküli összehívást, megérttem,

hogy a delegátusok megválasztását a legdemokratikusabb alapon akarják keresztülvinni. De most, három esztendő múltával is, még súlyos ellentétek legyenek, ezt nem tudom sehogysem megérteni.

Eőttem teljesen érthetetlen azoknak az ellenvetése, akik azt mondják, hogy van elég praktikus zsidó szervezet, amely a menekültek ügyét, a zsidó jogok visszaállításának kérdését elintézte és, hogy ezek munkáját egy zsidó világtkongresszus összehívása talán hátráltatná.

Tapasztalataim szerint éppen ellenkezőleg, egy hiányzó központi irányítás az oka annak, hogy a különböző szervezetek eddig eredménytelenül, vagy kevés eredménnyel tudtak dolgozni. Ezek újraszervezése is a zsidó világtkongresszus feladata. A zsidó világtkongresszus, minden egyes zsidó szervezet központi irányítója kell majd legyen és mint a zsidó szolidaritás mintaképe kell megvalósuljon.

Divatselymek, szövetek, vásznak és damasztárak mélyen leszállított árakban KERTÉSZ Divatáruházban, ORADEA, Piața Regina Maria 1.

— Ludendorff tábornok felesége, Mathilde Ludendorff asszony, aki a nemzeti szocialista pogány vallási szekta vezetője, egy könyvében azt írta, hogy Luther, Lessing, Mozart és Schiller halálát összeesküvés okozta, amelyért a szabadkőműveseket terhelte a felelőség. A könyv szerint Goethe mint szabadkőműves felbujtott egy orvost, mérgezte meg Schillert, mert a szabadkőművesek halálra ítélték a nagy költőt. A Goethe Társaság Weimarban tartott évi ülése tiltakozott Goethe emlékének meggyalázása ellen és Julius Peterseu professzor, a Társaság elnöke kijelentette, hogy Ludendorff asszony könyve olyan szégyene a német nemzetnek, hogy a közönség remélhetőleg elutasítja azt magától. A Manchester Guardian szerint a Goethe Társaság csalódott ebben a várakozásában, mert a könyv az iskolákban és az ifjúsági szervezetek körében nagy olvasottságnak örvend.

— Saját gyártmányu cipőt, garanciával legolcsóbban vehet SZIRMAY nál, Oradea, Sas-palota.

— Az abessziniai zsidók problémája. Róma. A gyarmatügyi miniszter elnökletével értekezlet volt, amelyen az olaszországi hitközségek szervezetének tagjai is résztvettek. Ezen az ülésen megbeszéltek a ben-szülött és bevándorolt zsidók helyzetét. Elhatározták, hogy az olaszországi zsidók szervezete megbizottakat küld Addis Abebába és Direaudába, hogy ott zsidó hitközségeket létesítsenek. A delegációnak az a megbízatása is meg lesz, hogy felkeresse a falasa zsidókat, akiknek papokról és iskolákról fog gondoskodni.

— Házasságokat a legnagyobb titoktartással és a legbiztosabb eredménnyel közvetít a széleskörű összeköttetésekkel rendelkező „MIREA” iroda Cluj, Regele Ferdinand 116. Telefon 142.

35 éven felüli intelligens és vallásos fiatalember (lehet özvegy is) biztos egzisztenciába benősülhet. Leveleket „Kereskedő” feljére a kiadóba kérek.

Epilepsziában szenvedők

Végre felfedezték az ön betegségének is a gyógyszerét. Most végetértek már végre az eszméletlenségi rohamok, a rettenetes görcsös rángatózások. Azok, akik ebben a kegyetlen betegségben szenvedtek, most megszabadultak testi és lelki fájdalmaiktól.

Ami mindenki előtt teljes lehetetlenségnek tűnt, az ma megvalósult, az epilepsziás betegek 90—95 százaléka gyógyítható, hála a híres amerikai „Donhide” nevű gyógyszernek.

A betegek milliói a világ minden részében az orvosok által az epilepszia összes eseteire előírt „Donhide” kezelésnek köszönhetik gyógyulásukat.

„Donhide” kapható a vezértépviselelnél: Császár D gyógyszerárában Bucuresți, Calea Victoriei 124. Vidékre 200 lei utánvét mellett küldünk.

— Segélyakció indult a Jeruzsálemben élő ardeali öreg talmudisták érdekében. Ardeal több rabbijához megdöbbenő körlevél érkezett Jeruzsálemből. Az ardeali „Ahavat Zion” egyetbe tömörült talmudot tanuló öreg zsidók írják szorongatott helyzetükben panaszos levelüket. „Összeszorult szívvel — így szól a levél egy része — értesítünk benneteket elbűvölően kedves és szentéges városunk Jerusoláim bajairól. Minden uccasarkon, minden lépésre rablásra és vérontásra kész arabok leselkednek ránk, tehetetlenekre. Nem hagyhatjuk el lakásainkat, hogy néhány fillért szerezzünk. Ehhez járul még az is, hogy szánktól kell elvonnunk falatainkat, hogy adjunk ama fiataloknak, akik életük veszélyeztetésével őrzik házaikat a gyilkos szomszédoktól. El vagyunk szakítva előjárónk, Hausmann rabbi házatól, mert a környéket a szomszéd arabok revolvergolyói veszélyeztetik. Még azok is, akiknek boltjuk és foglalkozásuk van, féltlenül kénytelenek ülni otthonukban”. A szerencsétlen emberek megsegítése ügyében bizottság alakult, amelyben felekezetiárnylatokra való különbség nélkül résztvesznek a város zsidó előkelői. A segítség gyors lebonyolítása érdekében a bizottság már a napokban megkezdte emberbaráti munkáját.

— Az elcsábított fajgyalázó. Hamburg. A „Hamburger Fremdenblatt” írja: Ernst Ruef 22 esztendő francia állampolgár, 15 havi fogházra ítélték, amiért megsértette a német vér és német becsület védelme érdekében hozott törvényt azzal, hogy egy árja asszonnal folytatott viszonyt. Mivel Ruef külföldi, a birodalmi belügyi- és igazságügyi miniszterek engedélye volt szükséges az ítélet végrehajtásához. Az ügyész kijelentette, hogy külföldinek is alkalmazkodni kell az ország törvényeihez. Enyhítő körülménynek vették, hogy a fiatal Ruef ot, az árja asszony elcsábította. („Elcsábította” és mégis a fiatal fiút ítélték el?)

Siesta Szanatórium Budapest, I. Ráth György ucca 5., a főváros egyik legideálisabb helyén gyógyintézete. Bel és idegyógyászat, sebészet, szülészet, nőgyógyászat, urologia, stb. Röntgen, kémia és mikroszkopiai laboratórium. Elektrokardiograph (szívvizsgáló). Krogh fele alapanyagcsere vizsgáló készülék. Enterocleaner (bélfürdő). Modern vizsgyógyintézet. Orvosilag vezetett vilányüzemű konyha. Elsőrendű ellátás. — 9700 négyzetöles park. — Olcsó árak!

BUZIÁS GYÓGYFÜRDŐ (ROMÁN NEUHEIM)

Természetes, páratlan szénsavas, radioaktív sós, vasas forrásvizekkel. — Biztos gyógyhatás.

Szív és vérkeringési zavaroknál, szervi elhízásos érelmeszesedés, vesebaj, vérszegénység, izomcsúsz, hólyaghurut és kimerüléssel idegesség esetén.

Női betegség a változatos zavarok, fertőző betegségek, mérgezőségek, nyoman fellépett idegbajok (Tabes) eseteiben a legjobb eredménnyel. — Ivókurák, szakszerű orvosi kezelés. Kitűnő konyha, elsőrendű szállodák. Diétás penziók mérsékelt árakkal. Modern napfényes uszoda. A CFR. vonalain utazási kedvezmény. — Állandó katonazene. Pausálkurák az „Europa” utazási irodák útján. **Fürdőidény május 15-től október 1-ig.** Prospektust, felvilágosítást küld Muschong Buziási Gyógyfürdő R. T.

Fürdőigazgatóság Buziás, Bánát.

Rendkívül fontos minden nőre nézve . . .

hogy arca tiszta, fiatalos és üde legyen. Öröm a nő élete, ha a férfiak megbámulják, ugyan akkor szívesen veszik ha nőiarsa szépsége miatt irigykedik rá. Mindezt ma már elérheti Ön is, hölgyem, hogyha krémek közül a Floreal krémet használja. A Floreal 1. számú fényvédő krém a Floreal fényvédő puder alá napra az arcnak üde, fiatalos külsőt kölcsönöz és megakadályozza fényvédő tartalmánál fogva a szeplők kijövetelét.

A Floreal 2. számú krém éjszakai használatra szeplős, pattanásos, májfoltos arcoknak a tökéletes rendbehozására szolgál, amely 10 nap használata után bámulatos eredményt biztosít.

A Floreal krém tégelyenként 40 lei, puder 30, 50, 90 lei. A Floreal-cikkek főlerakata Pap Drugeria, B dul Regele Ferdinand 9. Naponta postai szétküldés.

— A Henlein-legények antiszemita rémüszereit terjesztik Csehszlovákiában. Praga. A leitmeritzi városi tanács május 29-iki ülésén Dr. Emil Margulies cionista vezér adatokat hozott nyilvánosságra, amelyek azt bizonyítják, hogy a henleinisták (a csehszlovák köztársaság hitlerista pártja) azt híresztelik, hogy a zsidók szövetséget kötöttek Hitler megöletésére. Azzal kapcsolatban híresztelik ezt, mert leitmeritzi szocialista ifjakat fogtak el Németországban, akiket leitmeritzi zsidók béreltek volna fel arra, hogy megöljék a Führert. Dr. Margulies először is tiltakozik ama híradás ellen, mintha német rádió közölte volna ennek az állítólagos leitmeritzi összeesküvésnek részleteit. Ezt benn az országban terjesztik tervszerűen. Margulies kijelentette azt is, hogy levelet kapott, amelyben azzal fenyegetik meg, hogy egy szép napon Németországban fog felébredni és hideg vasat érez majd bordái között. Végül így fejezi be nyilatkozatát: *Mi zsidók nem öltük meg, sem Erzbergert, sem Rathenaut, sem Lessing professort, sem más személyeket. Nekünk nincs koncentrációs táborunk sem és mi nem ismerjük: „megöletett zsidók közben” című gyilkosságot sem.* Margulies dr. nyilatkozatát minden vita nélkül tudomásul vették.

— Zsidóellenes provokációk Londonban. London. Zsidóellenes fasiszta alakulatok állandóan provokálják a zsidólektá London East End-en. Ezzel kapcsolatban június 16-án interpelláltak az alsóházban. James Hall képviselő azt kérdezte a belügyminisztertől, hogy gondoskodott-e arról, hogy a fasiszta gyűléseken megfelelő számú rendőrszolgálat álljon rendelkezésre. Kijelentette, hogy ezek az alakulatok az alacsony emberi ösztönökre építenek és atrocitásokhoz vezet. Geoffrey Lloyd államtitkár azt válaszolta, hogy megfelelő intézkedések történtek olyirányban, hogy Stepneyben csak egy fasiszta ülést tartassanak és megfelelő karhatalom álljon rendelkezésre. Sir Percy Harris képviselő ezek után kérdezte a minisztertől, hogy tudomással bír-e arról, hogy nemcsak Stepneyben, hanem egész East End-ben agresszíven és provokálólag lépnek fel a fasiszták a zsidók ellen? Lloyd államtitkár közölte ezek után, hogy Sir John Simon az utóbbi hónapokban megmutatta, hogy személyes érdeke is a közrendnek tökéletes fentartása.

Minőségben
árakban
izlésben
szöve t
különlegességeink vezetnek!
Dus választék! Szolid kiszolgálás!
Havas és Grünfeld
posztóáruház
Oradea, Piața Regina Maria 1. (Kishidő)

Băile Episcopopești

(Püspökfürdő) Oradea mellett
600 év óta használják eredménnyel
42° C. kénes rádiumos hőforrásait, *rheuma,*
köszvény, csusz, ischiás valamint női bajok ellen

iszapfürdő,

iszappakolások. Villany, szénsavfürdők, szakorvos felügyelete mellett.

I. o. teljes penzió, szálloda, háromszori étlapszerű étkezés, gyógyfürdő vagy hullámfürdő.

Június és szeptember . . . 180 lei naponta
Július és augusztus . . . 220 " "
II. oszt. Penzió . . . 125 " "
Gyermek Penzió 12 évig . 100 " "

50 százalékos vasuti kedvezmény visszautazásnál

Elsőrangú tánczene. — Cursalonban minden este tánc. — **Orth. kóser étterem.**

Románia egyetlen
hullám-fürdője.

— Érdekes házasságkötés Tel-Avivban. Moreno Manó borsecti gyógyszerész, aki az ardeali cionista mozgalomban kezdettől fogva részt vesz, néhány héttel ezelőtt Palesztinába ment, hogy megnézze az épülő országot, melynek érdekében annyit dolgozott. Tel-Avivban megismerkedett Grün Eta sevljusi (csehszlovákiai) urleánnyal, akit június 9-én Tel-Avivban házasságot kötött. Moreno Manó házasságához az ardeali cionista társadalom szívből gratulál és sok szerencsét kíván az új párnak. (Gratulációk megváltását a Keren-Kajemet utján lehet eljuttatni.)

— Mi a helyzet Minsk Mazowieckben? Varsó. Minsk Mazowieckben a helyzet a pogrom után javult, az elmenekült zsidók nagyrésze visszatért és általában nyugalmat uralkodik. A helyváltás minden zavaró momentum nélkül telt el. A parasztok azért vonakodnak a zsidó vásárosoktól árukat venni. A város felé vezető országúton röpcédulákat osztogattak a vásárra igyekvő parasztok között, akiket arra szólítanak fel, hogy bosszúlják meg Bujak őrmesteren elkövetett merényletet. A starosta, akit figyelmeztettek erre a röpcédulára, megígérte, hogy elkobozza az izgatott röpiratot. Néhány nappal ezelőtt az ott állomásozó ulánus ezred hat katonája, egy frissítőket árusító zsidó asszony helyiségében nagy rombolásokat okoztak és egy zsidó vendéget súlyosan megsebesítettek. A katonákat letartóztatták. A város másik pontján is bántalmazták katonák zsidó járókelőket. Megállapították, hogy összesen 7000 ablakot törtek be a legutóbbi romboláskor. Lukow melletti Adamov nevű faluban egy zsidólektá házat felgyújtottak. Sikerült a tüzet lokalizálni és a szomszéd házakat megmenteni. Három zsidó család fedél nélkül maradt.

— Az arab delegáció megérkezett Londonba. London. Dsemal Hussini által vezetett nem hivatalos arab delegáció megérkezett Londonba, hogy az arabságnak propagandát csináljanak és a sztrájk tovább folytatásához szükséges összegeket megszerezzék. Arabbarát politikai körökben megbeszélések folytak, néhány parlamenti tag bevonásával. A delegáció meglátogatja Manchester, Liverpool, Newcastle, Glasgow és más nagy angol városokat. Hivatalos kormánykörökkel a delegáció nem fog tárgyalni.

— Angliában 612.575 fontot gyűjtöttek a német zsidóknak. London. A Council for German Jewry közölte nyolcadik listáját, amelyben az adományokat közli. Tudvalevőleg egy millió fontot akarnak gyűjteni és mostanig sikerült is 612.575 fontot gyűjteni. Összesen 35 nagyobb adomány van a nyolcadik listán, többek között Claude Beddington alezredes 4500 font, Louis Thurner 1290 font, Ernest M. Cohen 1000 font.

Egy egyöntetű határozat

Minden folyamat, úgy mint minden felfedezés természetbeni tulajdonosainak megállapítása végett elsősorban bírálás alá esik, — mely esetekben a bírának erkölcsi kötelességük itélkezni fölöttük.

A Gastro D. tulajdonságainak (meg) bírálói gyomor- és bélbetegségben, vese- és májbetegben, ugyancsak gyomorsavtúltengésben szenvednek. Ő nekik kellett itélkezniük a gyógyszer hatásának eredményeiről és az ő határozatuk — mely a Gastro D-t, mint a szenvedő emberiség jótévője, ismerje el — egyöntetű volt.

E készítmény továbbra is kapható a Császár gyógyszerárban, București, Calea Victoriei 124, lei 130 utánvét ellenében.

Az összes eddig beérkezett élismerő levelek bármikor a nagyközönség rendelkezésére állanak.

— Svájci kritika Anglia politikájáról. Genf. A genfi „Journal de Genève” helyesli egy cikkében a cionisták szemrehányásait, amelyet a mandatárius hatalommal szemben kihangsúlyoznak és utal arra, hogy az utóbbi években a világszerte megnyitkozódó zsidógyűlölettel kapcsolatban, szélesebb kaput nyitott Palesztinában, a zsidó bevándorlásnak. Ezzel szemben benn az országban, a kolonizációs politikájával és passzív megatartásával a zsidóság érvényesülését nagyon megnehezítette. Így például a megművelhető földeknek csak 8%-a van zsidó kézen, ezzel szemben a lakosság számarányban 30% al vannak képviselve. Az arab nacionalizmus egy arab nagyhatalom létesítését tervezi, amely nem csak a nagy arabiai félszigetet akarja felelelni, Irakot és Sziíát, hanem Palesztinát is magába akarja olvasztani. Ma, amikor a Földközi tengeren a helyzet nyugtalan, úgy gondolják az arabok, hogy itt az ideje fellázadásuknak. A zsidók keresik Anglia barátságát, mert tudják, hogy Angliának szüksége van a megbízható zsidókra, akik segítik a Suez-csatorna birtoklásában és az India felé vezető ut biztosításában. Nem szabad kételkedni azért abban, hogy az arabok és zsidók kibékülhetnek még egymással, amelynek fennáll lehetősége, csak munkálkodni kellene ily irányban mert ennek nem csak lokális palesztinai jelentősége volna.

Ugyancsak érdekes cikket írt a bazeli „Nationalzeitung” Palesztinával kapcsolatban. Azt írja hogy a zsidók nem akartak tudni a törvényhozó tanácsról, mert azt hátrányosnak találták magukra nézve. A zsidók még inkább rossztaláltak, mivel kisebbségbe jutottak volna általa. Csak az angolok akarták. Viszont most, az arab felkelés megmutatta, hogy még egyáltalán nem értek meg az események annyira, hogy a zsidók és arabok megérthessék egymást. Arra mindenestre jó volt a palesztinai nyugtalanság, hogy a főkormányzó jól elrejtése kedvenc gyermekét, a rosszul sikerült, a törvényhozó tanács kulbaesett tervét.

— VALEA JADULUI gyönyörű völgyébe helyezte át Remeitől LÁDNER LAJOSNÉ orth. kóser pensióját, ahol elsőrangú ellátás, olcsó árak mellett kapható. LÁDNER LAJOSNÉ Valea Jadului.

Sportemberek figyelmébe!

Rakettek, tenniszlabdák, ping-pong- és football-cikkek. Legújabb fényképezőgépek és filmek és az összes

sport-cikkek

nagy választékban, kiváló minőség olcsó árakkal. Kapható:

LEONARDO

rádióüzlet, Oradea, Avram Iancu ucca

Az Országos Legfelsőbb Zsidó Tanács elnökét

Fildermann dr-t ért ütések, az egész romániai zsidóságnak szóltak

Véres injuriák a bucuresti igazságügyi palotában.

Lapunk hasábjain évek óta csaknem hetenként visszatérő név: a Dr. Fildermané. De nem csak nálunk, hanem minden zsidó újságban és minden sajtóorgánumban mindenkor és ismételtén visszatérő név ez. Ahol zsidó ügyről van szó, ott mindenkor megtaláljuk nevét. Mindég az élen, de nem feltűnési vágyból, nem érvényesülési tendenciával, hanem eszének és szívének sugallatát követi, amikor minden erejével és igyekezetével a romániai zsidóság javáért küzd.

Dr. Filderman Vilhelm, évtizedek óta az úgynevezett asszimiláns román zsidóság vezére. Régebben úgy vélte, hogyha a zsidóság hiperlojális lesz és azt az utat követi, amely ma már ez egész világon csődöt mondott, akkor lesz teljes joga és szabadsága az ország zsidóságának. Sajnos, ez a remény mindinkább elhalványul. Ma már érzi és tudja Filderman is, aki a Consileul Superior, a Legfelsőbb Zsidó Tanács ügyvezető elnöke, hogy a zsidóság, csak is mint kisebbségi faktor tud kellő súlyt szerezni a 800.000 főnyi romániai zsidóságnak, amelynek minden egyes tagja, minden tehetségével, áldozatkészségével, állampolgári kötelezettségeinek példás teljesítésével csak egyet akar: hogy nyugodtan dolgozhasson, exisztenciája, családjá, az ország és a zsidóság javára.

A romániai zsidóságnak ezt a markáns vezéralakját most súlyos támadás érte. És kétszeresen tájós és megdöbbentő ez a támadás azért, mert nem felelőtlen ifjoncok, falbérrel szegénylegények uccái atrocitása volt, hanem meglelt intellektuális férfiak támadása, amelyet a Justitia csarnokában követtek el.

Filderman ma 52 éves, a férfikor deledjén, aki a parlamentben és szószéken, könyvekben és újságokban rendkívül sokat tett a zsidóság jobb jövője érdekében. Már kora ifjúságában résztvevett az Uniunea Evreilor Pamanteni munkájában és amikor ez a szerv az Uniunea Evreilor Român nevet vette fel bővített és kiszélesített célkitűzésekkel folytatta heroikus munkáját. Amikor Dr. Adolf Stern 1924-ben meghalt, elnöke lett az UER-nek és néhány hónappal ezelőtt, amikor a Zsidó Párttal együtt, a négy országrész zsidósága, egy egységes kifelé való reprezentációban megállapodott, akkor ügyvezető elnöke lett a nagy összefogásnak. Mondhatjuk, hogy politikai téren Fildermann ma legfőbb és tegyük hozzá azt is, legrátermettebb vezéregyénisége a romániai zsidóságnak.

W. Filderman egész lényével össze van nőve a romániai zsidóság sorsával, emellett azonban olyan szeretettel ragaszkodik a román állameszme iránt is, hogy valósággal önmegtagadással és igen gyakran élete veszélyeztetésével is Bucurestiben marad, noha egészségi viszonyai megkívánák, hogy a mai súlyos millióból kiragadjon magát és eltávozzon az izgalomok közül.

Vagyoni állapota megengedné, hogy külföldre utazzon, Párisban ügyvédeskedő fia pedig sürgetőleg hívja őt magához, ezek dacára minden körülmények között kitart tovább a hűmaradása mellett.

Ismeretes, hogy már az ilfovi ügyvédi kamara választása alkalmával milyen veszedelem fenyegette biztonságát, hogy hetekig rendőrségi őrizet alatt volt bucuresti lakása.

Azzal, hogy letépték, véresre verték a bucuresti-i törvényszéki palotában, nem csak személyét sértették meg súlyosan és fájdalmasan, hanem rajta keresztül az egész zsidóságot, amely amúgy is, súlyosan bántva érzi magát, mindazokért az injuriáért amelyek az utóbbi időben el kell szenvedjen.

Hogyan történt a támadás?

A zsidó ügyvédek ellen támadás történt a törvényszék folyosóján. Míg a diákság egy-

része a demokratikus lapokat égette az uccán a nyomdapatoták előtt pedig revolverharcok voltak, addig a keresztény ügyvédcsoporth, mintegy 20 tagja Cotiga Traján volt diákszövetségi elnök vezetésével felvonult a törvényszékre és hangos kiáltással rávetették magukat a zsidó ügyvédekre. Az irattár előtt megverték Kapralik ügyvédet, akit agyba-főbe vertek, majd Lorian ügyvédet támadták meg, akiről letépték ruháját és arcára több csapást mértek úgy, hogy ajka beszakadt. Még más zsidó ügyvédek is bántalmazták, majd átvonultak a semmitőszék folyosójára, ahol W. Filderman támadták meg.

A Legfelsőbb Zsidó Tanács elnöke éppen a semmitőszék könyvtárszobájába felé tartott, amikor az ügyvéd csoportból többben utját állták és több ökölcsapást mértek rá. Filderman

védekezni akart, mire egy bottal elgáncsolták, úgy hogy a földre zuhant. Ekkor a támadók huszan egy ellen — rávetették magukat és összevissza rugdosták. Később sikerül feltápaszkodnia, és berohant a semmitőszék második szekciójának tanácstermébe ahonnan a tanács éppen akkor vonult vissza ítéllethozatalra. A feldultarcu, halálsápadt, összerongyolt ruhájú ügyvéd a bírág után szaladt és közölte velük a történeteket.

A tanácsbírák felháborodottan vették tudomásul a zsidó ügyvédek bántalmazását és azonnal értesítették Viforeanu koronaügyészt, aki Codin Ștefanescu főügyész és Lazareanu vizsgálóbíró társaságában nyomban megjelent a helyszínen és szigorú utasítást adott, hogy kiderítsék a támadók személyazonosságát. Ugyanakkor sajnálkozásukat fejezték ki Fildermann előtt.

Fildermann kihallgatása során kijelentette, hogy a támadókat Cotiga Cosac és Sindila ügyvédek vezették. Elmondta azt is, hogy három nappal előbb figyelmeztetést kapott, amelyben jelezték, hogy támadás készül a zsidó ügyvédek ellen, de nem vette komolyan.

Különbön a verekedésnek sok szemtanúja volt, köztük Junian, volt igazságügyi miniszter, Heroveanu, egyetemi tanár, Herescu, a keresztény ügyvédek szövetségének egyik vezető tagja. Valamennyien felháborodással nyilatkoztak a vizsgálóbíró előtt és Herescu ügyvéd kijelentette hogy a támadásokat mélyen elítéli s ha nem teszik meg a kellő intézkedéseket, a mozgalomtól visszavonul, mert ezek nem méltó eszközök a keresztény ügyvédek által kezdeményezett harchoz.

Számos bucuresti-i és külföldi sajtóorgánumban megemlítik, hogy Németországban, a hit-

Sós Ferdinánd

diplomás optikus

értesíti a n. é. közönséget, hogy a mai kor követelményeinek minden tekintetben megfelelő, modernül berendezett és díszesen felszerelt optikai üzletét Oradea, Piața Reg. Maria 3 alatti

megnyitotta

Herizmus legvéresebb napjában sem volt példa arra, hogy egy ügyvédet az igazságügyi palotában ennyire inzultáltak volna.

Egy érdekes interjú Fildermannal 1934-ben.

Lapunk főszerkesztője két évvel ezelőtt meglátogatta Fildermannt Bucurestiben, aki akkoriban nagy interjút adott a zsidóság helyzetével kapcsolatban. Most, hogy a brutális támadás folytán a legnagyobb együttérzés és részvét nyilatkozik meg irányában országszerte, felelevenítjük azokat a szavakat, amelyeket akkor mondott: 1934-ben.

— Milyennek látja elnök ur a romániai zsidóság jövőjét?

— Az ország zsidóságának helyzetét erősen befolyásolni fogja a külföldi országokban élő zsidóság helyzete. A hitlerizmusnak egyre fokozottabb terjedése súlyos aggodalommal tölt el bennünket. Habár a jelenlegi kormány Tatarescu miniszterelnökkel az élén, mindent elkövetett a múltban és a jelenben is s bizton remélhetjük a jövőben is, hogy a szélsőségek elbörtörését megakadályozza és az ország törvényes rendjét minden körülmények között biztosítsa.

— Határozottan szomorúnak tartom a világ zsidóságának mai helyzetét. Fájdalmas számunkra, hogy a német antiszemitizmus térhódítása kihatással van a romániai antiszemitizmus kifejlődésére és a zsidóság hátrányára befolyásolja azt.

Mondott még annak idején egyebeket is Filderman. Jól látta már akkor a helyzetet, de azt nem is sejtette, hogy 1936 júniusában, már odaáig fajulnak az események, hogy a Semmitőszék folyosóján, saját kollégáit fogják botokkal beverni a fejét.

..

Az ország zsidó közvéleménye abban a biztos tudatban veszi fájdalmasan tudomásul Fildermannak, az egyik legbefolyásosabb és legtekintélyesebb zsidó vezérférfiúnak megsértését, hogy nem marad el az illetékes kormányhatóságok erélyes ellenakciója és erős kézzel fogja letörni azt a tendenciát, amely az ország rendjét, biztonságát veszélyezteti.

Mi nem kiáltunk bosszuért, mi — sajnos — hozzá vagyunk szokva már, hogy nyugalanságban telnek napjaink és csak abban bizunk, hogy a kormány erélye kellő időben letöri a szélsőjobboldal garázdálkodását, amely már számos emberhalált, súlyos sebesüléseket és mérhetetlen károkat okozott az országnak.

Legolcsóbban

vehet retikült és mindenféle bőröndéru
VULCAN — HARTMANN
gyári lerakásban, Oradea, Blv. Reg. Ferd. 1.

Magas árért veszek aranyat, ezüstöt és
brilliant bármilyen mennyiségben

HERBST ékszeráruház

Oradea, Bulv. Regele Ferdinand 3.

PALESZTINA

Tovább folytatódnak az arab terrorakciók

Junius 29-iki kelettel írják Jeruzsálem-ből: Az utóbbi napokban úgy látszott, mintha már valamivel alábbhagyott volna az arabok terrorakciója, a terroristák fegyver és munióhiányban szenvednének de a kedvező fordulatot remélni túl korai volt még. A hét végében újabb koncentrikus támadás indult meg, főleg az angol csapatok ellen.

De ezzel egyidejűleg a pogromisták a zsidó ültetvények ellen is folytatták akcióikat és a városokban újabb zsidók életét oltották ki. Kfar Saba mellett, egy Németország-ból elbűnörölt zsidót névszerint Elieser Lisert megölték az arabok.

Hivatalos jelentés szerint, vasárnapra virradó éjjel bombával megsértették a jeruzsálemi vízvezetési hálózatot a hegyek között. Már dolgoznak a kár helyreállításán. A főváros vízellátásában fennakadás nem lesz. Az ország számos helyén megrongálták a telefonvezetéseket. Nablus mellett elfogtak egy egész csapat arab terroristát, amikor egy arabot meg is öltek.

A kormány újabb erőyes intézkedéseket tett. Akit tiltott fegyverviselésen, vagy használaton tetten érnek, öt évig terjedő fegyházzal büntetik meg. Súlyos esetekben életfogytiglani fegyházat is kaphat az illető. Aki bombát dob, még ha emberéletben nem is okozott kárt, vagy halálbüntetést kaphat, vagy életfogytiglani fegyházat.

Ormsby Gore beszédének hatása Palesztinában. „Haboker” című héber újság közli a főmuftihoz közelálló körökből, hogy a gyarmatügyi miniszter legutóbbi alóházi beszédére, a következőket válaszolta mufti: „A harc csak most kezdődik. Ami eddig volt, csak gyermekjáték volt ahhoz képest, ami következik”. A „Davar” szerint még szabatosabb kijelentések szükségesek a nemzeti ottlont illetőleg.

Erőyes kézzel töri le a kormány a rendezavarásokat. A palesztinai kormány, mely eddig meglehetősen ingadozó magatartást tanúsított az arab terroristákkal szemben, most már teljes eréllyel látott hozzá a zavarások likvidálásához. A hatóságok ezen akciója még mindig ellenállásra talál az arab terrorcsapatok részéről, amelyek előreláthatóan nem fogják feladni ellenállásukat mindaddig, amíg fegyverkészletük tart. Jeruzsálem és a többi városok uccáin angol katonák moleszták a járókat, és elfogják mindazokat, akiknél fegyvert találnak. Ugyanezt a célt szolgálják a tömeges házkutatások is. Jemin mellett, ahol egy tüntető csoport gyülekezett, egy angol repülőgép könnyűfegyverű bombákat dobott le a tömeg közé, mely nyomban szétoszlott.

Sortűz! Deir Abban arab faluban 20 kilométernyire Jeruzsálemtől ma éjjel házkutatást tartott egy angol katonai osztag. Az arabok ellenszegültek, mire összetűzés keletkezett. Egy arab meghalt, 5 súlyosan megsebesült. Egy másik arabot szintén megölték az Emek völgyében, ahol több társával együtt megámadott egy zsidó telepet.

Repülőgépek cirkálnak a nyugtalanító zónák felett. Az ország különböző pontjain fűzött angol repülőgépek cirkálnak, hogy ellenőrizzék az arab terroristák mozgódásait és megghusítsák a merényleteket. Az éjszaka folyamán egy angol pilótának sikerült is elhárítani egy vasúti merényletet. A pilóta rakétajelekkel figyelmeztette a közeledő vonat személyzetét, hogy a vasútvonalat kővekkel torlaszolták el az arabok. A vonatot idejében megállították, mire az arabok a közeli dombokról lövöldözni kezdtek. A repülőgép szétszórta őket. Hasonló körülmények között mentett meg egy másik repülőgép egy Haifa felé tartó autókavavánt. Az összecsapás során egy arab életét vesztette.

Razziák országszerte. Az angol csapatok új metódusokat alkalmaznak az arab agitáció megszüntetése érdekében. Katonák bujnak el a völgyekben és rajtaütésszerűen végeznek házkutatást az arab falvakban. Így az egyik faluban jelentékeny muniókat és fegyverkészletet találtak. A repülők amelyek alacsonyban cirkálnak szintén segítik a gyalogos katonákat és az angol teherautókkal szoros kapcsolatot tartanak fenn rádió útján. Az utóbbi napokban számos angol teherautós osztag haladt át Jeruzsálemen.

A Jarkon folyó torkolatának kimélyítését engedélyezte a kormány. Ez nagy jelentőségű az új telavivi kikötő építése szempontjából, mert az új kikötő a torkolatnál létesül. Ez a kimélyítés lehetővé teszi a hajóknak a part közelében való kikötését és megmenti a hajókat a viharok elől. — Az »Atid« zsidó tengerjáró hajó, kikötött Tel Avivban, hogy áruját kirakja és palesztinai cikkekkel megrakodva újra elinduljon. Hozott kilenc csónakot is, amely megkönnyíti majd a kirakodási munkálatokat. — A levante-vásár amfiteátrumában, kiállítás rendeztek a belföldi terményekből, amelyet főleg a zsidó ifjuságnak rendeztek. Dizengoff polgármester beszédet intézett az ifjusághoz. Amikor a felnőtt részére is megnyitották a kiállítást, Remez és Schenker tartottak beszédeket. — A Levante vásár bezárása után, a kiállítási épületek nagyrészt praktikus állandó célokra veszik igénybe. Így egy nagy épületet, a „Maspero” cigarettagyár vett bérbe, amelynek eddig Jaffában volt üzeme. Az épületek másik részét, az új kikötő raktár helységeinek rendezik be. — A kormány kibérelt az Allenby streeten, Tel-Avivban egy nagy épületet, ahol a pénzügyigazgatóságot, a telekkönyvi hivatalt helyezik el. — A zsidó kereskedők 9 napig zsidó vaját mozgalmat indítottak, a belföldi vajtermelés fokozására. Még a vajimportőrök is csatlakoztak a mozgalomhoz.

A Mizrahi bank legutóbbi gyűlésén elhatározták, hogy a bank a legutóbbi év eredményeként 7% dividendát fizet. — Kairóban, a tőzsdén jegyzik már a General Mortgage Bank of Palestina Ltd. 5 font obligációját. Ez az első eset, hogy külföldi tőzsdén jegyzik ennek az intézetnek a papírjait. — A beirutit zsidó kereskedők elhatározták, hogy bojkottálják azokat a vállalatokat, amelyek ki mondották a palesztinai áruk bojkottját. — A sztrájkoló palesztinai arabok segélyezésére Beirutban nagy gyűlést rendeztek, amely tekintélyes összegeket eredményezett a sztrájkolásra. — A sziriai kormány elhatározta, hogy nagyszabású telepítési akciót kezdeményez a haurani arabok letelepítésére. Észak-Sziriában ingyen földeket bocsajtottak rendelkezésre és talajjavítási munkálatokra 8 millió sziriai fontot irányoztak elő. — A jeruzsálemi egyetemen a entomológiai tanszékre Fritz Bodenheimer-t nevezték ki. Dr. Farkas Lászlót a fiziko-kémiai tanszék rendes tanárává nevezték ki. Dr. M. Wetzman az organikus kémia rendes tanára lett. Dr. Stephan Krausz-t a pszichológiai kutatások vezetésével bízták meg.

Arslan sejk nyilatkozata a palesztinai helyzetről. A száműzetésben élő sziriai forradalmár, Shekib Arslan sejk, aki vezetője volt, a legutóbb Genfben lefolytatott mohamedán konferenciának, a párisi radikális szocialista lapban, „L'Oeuvre”-ban tagadásba veszt, mintha Olaszország és az arabok között bármilyen megállapodás volna Palesztinát illetőleg. Palesztina judaizálása sohasem lehet valóság — mondja a sejk — mert 70 millió mohamedám ellene van.

Dacára a nagy nyugtalanságnak Chederában új munkástelepülést szenteltek fel, amelyet Arlosoroff után „Neve Chaim”-nak nevezték el. A „Nir” segítségével 40 házat építettek eddig és 200 ház építése van tervezve.

Nathaniában egy kataszteri hivatalt álli-

ítottak fel. Ezzel megszüntették azt, hogy Saaron északi részéből az arab Tul Karem-be mejenek a zsidók, mivel a kataszteri hivatal eddig ott volt.

A tel-avivi kikötő közelében egy homokdűnát készítették, amely megvédi majd az esetleges támadásoktól, amelyek arabok részéről érhetnek a tel-avivi kikötőt.

Arlosoroff emlékére rendezendő gyászünnepélyt az utolsó percben lemondták. Csak a tel-avivi temetőben tartották emlékünnepélyt a sírjánál. A kormány kérte, hogy csak mérsékelt számban jelenjenek meg és szónoklatok ne legyenek. Junius 12-én este a rádió estjé Arlosoroff emlékének szentelték.

— Az arab-angol tárgyalások megszakadtak. Az arab delegáció, amely nemrégiben érkezett Palesztinából tárgyalásokat kezdett a gyarmatügyi miniszterium állandó államtitkárával. Az államtitkár kijelentette, hogy Ormsby Gore gyarmatügyi miniszter kijelentette az alsóházban, hogy csak abban az esetben tárgyal tovább, amikor megszűnik minden terrorakció. A delegáció erre azt válaszolta, hogy addig nem lehet szó, a terrorakció megszüntetéséről, amíg a zsidó bevándorlást fel nem függesztik. Ezek után teljesen megszakadtak a tárgyalások. Az angol sajtó jóindulattal kommentálja az angol kormány erőyes állásfoglalását.

Ivóvizet a Hadar Hakarmel részére, az Emek Sebulonból szereznek. A Hadar Hakarmelen jelenleg körülbelül 23.000 zsidó lélek lakik, akiknek ivóvizéről az Emek Sebulon kutjaiból kell gondoskodni. A vízellátás tökéletesebbé tételére a múlt évben nagy technikai és pénzügyi befektetéseket eszközöltek. Egy 8 kilométeres főcsövet fektettek le. Ez átvezet a Kisonon is, egy erre a célra szolgáló függőhidon. 1935-ben 333.000 kubikméter vizet szolgáltatott ezen a vezetéken, a Hadar Hakarmel zsidó lakosságának.

Megtámadtak egy autóbust — egy zsidó halott. Egy Tel Aviv felé haladó autóbust, Mikveh Izrael mellett bombamerényletet követtek el. A bombát egy arab narancsból dobták, és az autóbustban ülő Izrael Schpater nevű 28 éves zsidó ölébe esett, aki a „Leviahan” lámpagyár igazgatója volt. Schpater a bomba megölte. Ugyanakkor súlyosan megsebesült a 54 éves Simon Blatt, míg egy másik utas könnyebben, ezeket a Hadassa kórházba szállították be Tel Avivba. A rendőrség és katonaság átkutatta tankokkal a vidéket, de a tetteseknek nem jutottak nyomára. A tankok elgázoltak több arab barakkot és egy kisebb épületet a narancsosban, ahonnan a bombát dobták.

Fontos közmunkák az Emek Zebulonban. Körülbelül 200 munkást foglalkoztat jelenleg különböző közmunkáknál a KKL, Emek Zebulon földjén, ahol a lakónegyedet építették ki. Egyengetik a dűnákat és a mocsarakat lecsapolják Kirjat Chaim nyugati részén, úgy, hogy ezzel 1500 dunam új földet fognak termékenyíteni. A Haifa banyánál a tengerpart strandot is rendezik; eddig nem volt fürdőre alkalmas hely, de Emek Zebulonnál a partmentén, kitűnő strandolásra alkalmas helyet lehet építeni.

Felkutatták rabbi Jehuda Hanassi sirját. A zsidó régiségkutató társaság megbízottai a KKL földjén Seich Abrek mellett egy sírbarlangot fedeztek fel, amelynek igen értékes berendezése van. A társaság kutatói azon véleményen vannak, hogy a sír, rabbi Jehuda Hanassiné és családjának földi maradványait rejti magába, aki a Misna szerzője volt. A barlangban három lépcsőzetes építés látható, 22 kis fülkével, amelyeken héber és görög feliratok találhatók. Az egyik urnán rabbi Jehuda Hanassi nővérének neve található. A társaságnak az a célja, hogy a barlangot szabaddá teszi és a főbb belső helységeket. A KKL vezetősége elhatározta, hogy az ásatásokat támogatni fogja anyagiakkal is.

KÖZÉLET

A timișoarai Kadima sportegyesület tizenötödik, jubiláris közgyűlését tartotta az elmúlt vasárnap, amelyen nagyszámu érdeklődő, az egyesület vezetősége és a timișoarai zsidó társadalom néhány vezetőegyesületén kívül a többek között megjelent az Ardeáli Makkabi Szövetség elnöke, Salamon Ignác dr is. A jubiláris közgyűlést Adler István ügyvezető elnök nyitotta meg, aki miután üdvözölte a megjelenteket, nagy vonalakban vázolta a Kadima elmúlt évének történetét. A titkári, pénztárosi, ellenőri jelentést fogadta el a közgyűlés, ezután a lelépő vezetőségnek megadták a felmentést. Dr Weisz Arthur megindító szavakban emlékezik meg az egyesület egyik elhunyt alapító tagjáról, Rothbartról, akinek soha el nem hervadó érdemei elismerésül a Kadima évenként sírjánál Kaddist mond. Megemlékezett a Kadima azon tagjairól, akik 15 éve tevékenykednek az egyesület kebelében, itt elsősorban kiemelte dr Papp Ilést. Beszédét azzal fejezte be, hogy a multon okulva, a Kadima taglétszáma emelése érdekében mindent el kell követni. Ezután Salamon Ignác dr emelkedett szólásra. Üdvözölte a jubiláló Kadimát, majd visszapillantást vett az ünneplő egyesület multjára. A Kadima nem mindenben tette azt, ami a Makkabi programja. A tömegnevelés terén sem valósította meg maradék nélkül a Kadima programját. Ezután részletes, tartalmas beszédben mutatta rá a zsidó sportegyesületek igazi programjára, az egyedüli helyes utra, amely a zsidó sportolók fizikai és szellemi nevelésén keresztül egy tisztultabb zsidó jövőhöz — Palesztinába vezet. Dr Schuster Ödön válaszol a felszólalásra. Kifejté, hogy a Kadima igyekezett a Makkabi programját megvalósítani, elismeri azonban, hogy ez eddig nem mindenben sikerült. Papp Illés dr szóval fel ezután. Rámutat arra, hogy annak idején, amikor a Kadima megalakult, a Salamon dr által vázolt Makkabi programot tűzte ki céljául. El kell ismerje azonban, hogy a Kadima az idők folyamán lesiklott kitűzött utjáról. Kéri a közgyűlést és a jövő vezetőséget, szívesleg meg a Makkabi elnökének elhangzott beszédét. Több hozzászólás után Weisz Arthur dr szóval ismét fel, aki leszögezte, hogy a Kadimának százszázalékos makkabistává kell lennie. Hogy ehhez segédkezet nyújtson, vándorkupát ajánlott fel az ardeáli Makkabi szövetség rendelkezésére azzal, hogy a kupát minden évben azon zsidó sportegyesület védje, amely tornában, teniszben és uszásban a leg több pontot egyesíti. Salamon Ignác dr a Makkabi Szövetség nevében meghatódott szavakban mond köszönetet Weisz Arthur dr nemes gesztusáért. Ezután az új vezetőség megválasztására kerül sor, amelynek során a jelenlevők egyhangulag a következő névsort fogadják el: **Diszelnökök:** Totis Rezső, Nyiri Jenő, Vermes Ernő, Bródy Lajos, Schulz Arnold, Löffler Géza dr, Rosenthal Marcel dr. **Istizteletbeli elnökök:** Lövbbeer Béla, Mannheim Lajos, Stern Vilmos. **Elnök** Weisz Arthur dr, **társelnökök:** Wiener Mór dr, Weiss Ármán. **Ügyvezető elnök** Adler István, **alelnökök** Deutsch Pál dr, Hirsch Ferenc, Kohn Sándor, Kohn Hugó. **Sportigazgató** Rosenthal Pál dr. **Főtitkár** Kugel Béla, **jegyzők** Stein László és Schwartz Károly. **Főpénztáros** Edlitz Jenő, **pénztárosok** Erger Sándor és Weissbrum Károly. **Ellenőrök** Weiss Antal és Weisz Andor. **Sajtóreferens** Boros Oszkár. **Makkabi-referens** Strausz Béla. **Szakosztályok:** **Futball:** Elnök Weiss Ármán, tagok Kohn Sándor, Kohn Károly II, Gömöri József, Erger Sándor, Weissbrunn Károly, Fuchs Ferenc, Baneth Pál, Galambos Imre. **Tenisz:** vezető Kohn Károly I, helyettese Hönlig Ernő, tagok Spányiné, Neumayer Lonci, Klein Endre. **Torna:** vezető Gara Ferenc dr.

Loteria de Stat

Az állami sorsjáték 1936 július 15-én

az első osztály huzásán ismét a nyeremények özönével árássza el a játékosokat, szétosztva négy hónap alatt

284.634.560.— LEIT 200.— LEIVEL

már az első osztályban bárki

milliomos lehet!

Vásároljon sorsjegyet

helyettese Lőrinczy Ferenc. **Asztaltenisz:** vezető Hönlig Ernő, helyettese Ascher Ernő, **Ökölvívás:** vezető Farkas József, helyettese Fuchs László. **Sakk:** vezető Österreicher Adolf, helyettese Brenner. **Munkabizottság:** elnök Adler István, helyettese Schuszter Ödön dr, tagok a sportigazgató, főtitkár, főpénztáros, jegyzők és a szakosztályok vezetői. Ezután igen népes vigalmi bizottságot választottak, majd a közgyűlést Adler István ügyvezető elnök igen lelkes hangulat közepette bezárta.

A mediási Zsidó Klub helységében nagyszabású előadást tartott dr Sammy Gronemann a Kongressgericht elnöke és Bató Lajos a KKL romániai igazgatója. Szép számu közönség jelenlétében este fél 10 órakor dr. Surányi József elnök üdvözlő beszéde után Bató Lajos tartott Szokolov emlékbeszédet, melynek során ismertette a nagy vezér életútját. Utána dr. Gronemann német nyelven tartott szép és nívós előadást. „A mi válaszuk” címmel, melyben ismertette a mai politikai és munkaviszonyokat az Ereben. Az előadáson megjelentek az Aguda vezetői is. **Deutsch** Bezallel a mediási Aguda elnöke, az előadás előtt héber nyelven üdvözölte dr. Gronemannt és Bató Lajost.

Mercurea-Ciucon, Darvas Mór, országos KH-társelnök és Deutsch Béla, (Tg. Mures) tb. KH főtitkár kezdeményezésére, valamint Löbl Lajosnak, a KH központi irodája vezetőjének részvételével megalakult a cionista helyi csoport. Az alakuló ülést Deutsch Béla lendületes felszólalása vezette be, aki ismertette azokat a feladatokat, amelyek az új helyi csoport vezetőségére várnak, Darvas Mór örömeinek adott kifejezést, hogy sikerült Mercurea-Ciuc zsidóságát ugyszólván teljes számban összehozni az alakuló közgyűlésre. Löbl Lajos a központ nevében üdvözli az új helyi csoportot. **Herskovits** Károly a helyi csoport újonnan választott elnöke köszönetet mond a központi kiküldötteknek kifejtett munkásságukért és igéri, hogy az új helyi csoport rendszeres munkát fog végezni. **Grünstein** Dávidné a Wizo nevében üdvözli a helyi csoport új vezetőségét. **Szmuk** Zsigmond a helyi csoport újonnan választott ügyvezető alelnöke, azon reményének ad kifejezést, hogy sikerülni fog eredményes munkát kifejtteni. A megjelölt választás a következő vezetőséget állította a helyi csoport élére: Elnök: **Herskovits** Károly. Ügyv. alelnök: **Szmuk** Zsigmond. Alelnökök: **Grünstein** Dávid, **Fried** Miklós. Pénztárnok: **Lempert** Áron. Jegyző; **Dr. Berkovits** József. Ellenőrök: **Kleinfeld** Victor, **Alter** Izsó. KH elnök: **Dr. Kemény** Miklós. KKL biztos: **Szmuk** Zsigmond. Választmány elnöke: **Grünberger** Máttyás. Választmányi tagok: **Ackermann** Sándor, **dr. Adler** Miklós, **Bermann** József, **Bermann** Márkus, **Horovitz** Izrael, **Lempert** Li-

pó, **Márton** Béla, **Nagler** Manó, **Perl** Hermann, **Proppen** Izidor, **dr. Török** Lipót, **Zacharie** és **Wizo** két tagja.

A Mizrachi Ardealrészi Központja nagyintézőbizottsági ülést tart

A Mizrachi ardealrészi központja folyó év július 5 én, vasárnap délelőtt 11 órakor Oradean sajtó helyiségében (Plața Mihai Viteazul 11/a) nagy intéző bizottsági ülést tart, amelyre a Nib tagokat ezennel tisztelettel meghívja. 1. Jelentések. 2. Politikai és szervezeti referátum. 3. Brith Hanoar Hamizrachi központi referátuma. 4. A Mizrachi és a Zs. N. Sz. közötti viszony. 5. Az önálló országos szervezet megalakulása. **Kesztenbaum** Miksa h. elnök és **Weltz** Ignác főtitkár.

— **A prágai Alt-Neuschulz renoválják.** Prágai jelentés szerint a híres, immár 700 éves zsinagógát újjáépítik. Szakértők véleménye szerint a templom alapítménye olyan erős, hogy még ezer évig is fennállhat. A renoválás alkalmával több a templomban őrzött ereklyét is kijavítanak. Így azt a régi nagy-sulyu zászlót is, amelyet III. Ferdinand császár 1648 ban a prágai zsidóknak adományozott, a város védelmében kifejtett hőstes magatartásuk elismerése jeléül. Ugyancsak kijavítanak 48 frigidáda függőnyt, melyek a „Hoher Rabbi Löw”, továbbá a „Najdó Bijhüdó” idejéből származnak.

— **Uj cimen jelenik meg ezentúl az »Erdélyi Élet«.** Néhány hónappal ezelőtt jublálta az Aradon megjelenő Erdélyi Élet huszonöt éves megjelenési jubileumát. A nívós és közkedveltségnek örvendő lap, most a belügyminiszterium rendeletére megváltoztatta címét, amelyet mostantól „Ország-Világ” címen fogunk továbbra is olvasni. Amikor erről a címváltoztatásról megemlékezzünk, felhívjuk olvasóink figyelmét a lapra, amely továbbra is a régi nívójában fog megjelenni, „Ország-Világ” címen Aradon.

— **Danzig nem kívánja, hogy zsidók látogassák Zoppot fürdőt.** **Danzig.** A „Danziger Vorposten”, amely nem csak a náciknak, hanem a danzigi szenátusnak is lapja, vezércikkben tiltakozik az ellen, hogy zsidók látogassák a zoppot i fürdőhelyet. Azt írja többek között, hogy megakadályozzák majd, hogy a nemzeti szocialista városi tanács által létesített új helyeket látogassák a zsidók. Ezzel a nyilatkozattal kapcsolatban, a lengyel-országi zsidó lapok felszólítják a zsidóságot, hogy kerüljék el Zoppot fürdő látogatását, amelyet eddig előszeretettel kerestek fel zsidók.

Az erdélyi zsidóság legkedveltebb találkozóhelye Bucurestiben

KATZ orth. restaurant

București, str. Carol 32. I. emelet

Hétről-hétre

London. Az angol bibliaterjesztő társaság jelentése szerint az utóbbi évben újabb 13 nyelvre fordították le a bibliát, s így mostanig összesen 705 nyelven jelent meg a világ legelterjedtebb könyve. A Tosefta kiadás, a nemrégiben 100 éves korában elhunyt M. S. Zuckermandel élete főmúve volt, a jeruzsálemi Wahram és Bamberger cég kiadásában újra megjelent. — Sir Robert Mond kémikust a francia becsületrenddel tüntették ki. — Rövidesen megjelenik Dr. Hans Herman Rosenwaldnak egy könyve angol nyelven, amelynek címe „The Culture of the Human Voice” és az énekés és beszéd problémáival foglalkozik. — Június 10 és 13 között nagy gyűlést tartanak a liberális zsidóság képviselői. — A Council for Germany Jews alapjaira, mostanig 470.000 fontot gyűjtöttek Angliában (Csaknem félmilliárd lejt).

Saarbrücken. A saar-vidéki lapok elégtétellel állapítják meg, hogy az itteni cigarettagyárak teljesen zsidómentesek. — Wildban fürdőben az a zsidó aki fürdőt akar venni, előbb jelentkeznie kell a fürdőigazgatóságnál.

Berlin. A hannoveri Spinoza-uccát, a városi tanács Nietsche uccává keresztelte át — A rüstringeni Heine-uccát, azzal a céllal, hogy az egyetemre adakozásra szólítsa fel a délszláv állam zsidóságát. A zágrábi előadást, a város legnagyobb termében tartotta és még az is kicsinynek bizonyult. Novisadban szintén nagy érdeklődést keltett előadása. — A beogradi operában vendégszerepelt Marko Rothmüller, a zürichi opera tagja, aki régebben a hamburgi operában énekelt. Nagy sikere volt a Rigoletto és Aida operákban.

Beograd. A napokban számos jugoszláviai várost meglátogatott Kurt Blumenfeld, a jeruzsálemi egyetem megbízásából, azzal a céllal, hogy az egyetemre adakozásra szólítsa fel a délszláv állam zsidóságát. A zágrábi előadást, a város legnagyobb termében tartotta és még az is kicsinynek bizonyult. Novisadban szintén nagy érdeklődést keltett előadása. — A beogradi operában vendégszerepelt Marko Rothmüller, a zürichi opera tagja, aki régebben a hamburgi operában énekelt. Nagy sikere volt a Rigoletto és Aida operákban.

Athén. 114 görögországi szefárd zsidó család elnyerte a spanyol állampolgárságot.

Páris. Bizottság alakult a napokban, Justin Godard szenátor elnökletével, aki a Comité France palestina elnöke, amely elhatározta, hogy az 1937-ben megnyitott párisi világkiállításra megszervezi a palesztinai pavillon felállítását.

New-York. A zsidó nemzeti munkás-szervezetek évi konferenciája üdvözlő táviratot küldött a palesztinai munkáságnak, amelyben csodálatát fejezi ki az ottani munkásság fegyelmettségére felett és szolidaritásukról biztosítja őket. — A világháborúban elesettek emlékére tartott nagyszabású ünnepségeken D. W. Harter elnök kijelentette, hogy a világháború idején, több mint kétszáz ezer amerikai zsidó jelentkezett önként a frontokra. — Dr. Franz Oppenheimer professzor, amerikai tartózkodása alatt, az amerikai szociológiai társulat dísztagjává választotta. — A breszlai egyetem volt professzorát, Moritz Löwit, kinevezték az International Federation of Eugenic Organisation tagjává. Ez a társaság nép-pszichológiai kutatásokat végez.

Varsó. Maly Picon, a nálunk is ismert jiddis művész, aki jelenleg Londonban szerepel, ajánlatot kapott egy varsói zsidó filmtársaságtól, amelynek értelmében a legközelebbi időben szerepelni fog Varsóban, egy ott forgatandó jiddis hangosfilm főszereplőjeként.

Kaunas. A litván kormány nyilatkozatot adott ki, amely szerint a litvániai rabbik szövetsége, az Agudas Harabonim nem hivatalos szervezet, csak egy hivatástüszök egyesülése. Ezzel szemben a kormány egy konzisztoriumot akar felállítani, amelynek élén egy rabbi állana.

Wien. Az itteni „Arbeitsgemeinschaft der Israelitischen Kultusgemeinden in Oesterreich” ülést tartott, amelyen részletesen megtárgyalták az ausztriai zsidóság jelenlegi helyzetét.

Darmstadt. Az itteni bíróság elé került egy 70 éves baromfi-kereskedő, akinek iparát azért vették el, mert fia ellen, akik külön céget vezetnek, panaszok merültek fel. A bíróság meghallgatta a panaszost, aki ártatlannak jelentette ki magát fia ügyében és tiltakozott, az ellen, hogy a fia miatt elveszíje kenyerét. A bíróság elfogadta a panaszos érvelését és iparának további üzésére hatalmazta fel.

Lemberg. A volhivinal zsidóság elhatározta, hogy egy mezőgazdasági iskolát állít fel Ludmirban, melynek 60 tanítványa lesz és 43 hold földet béreltek ki céljaira. — Lembergben a napokban kongresszusra gyűltek össze Kelet és Nyugatgalícia 68 városának zsidó szövetkezet vezetői. Dr. Sommerstein referatúrában vázolta a lengyel zsidóság önszervezésének emiatt szükségességét. Silberstein elnök is hangsúlyozta, hogy a zsidó kooperatívák működése elsősorban egzisztenciális szükségesség. — A napokban megnyitott zsidó könyvtár új épülete, amelyen prof. Dr. Schorr szenátor tartott nagyhatású megnyitó beszédet.

Jeruzsálem. A KKL, birtokában levő nagy területen, amelyen a haifai technikum is fekszik, ez évben két új épület készült el. Az egyik: a szakiskola kibővítésére, a másik, egy hidraulikus laboratórium részére. Az épületeket egy a kormány részéről adott összegből fedezték.

A genti világkongresszust Romániában előkészítő bizottság felhívása az ország zsidóságához!

A Népszövetség genfi palotájában a modern zsidó történelem egyik legnagyobb eseménye fog végbemenni 1936 augusztus 8-án. Ezen a helyen, amely a népek együttműködésének központja a béke és haladás szolgálatában, fognak egybegyűlni először a föld minden tájáról a zsidó közösségek képviselői, hogy a zsidó világkongresszus tribünjéről hirdessék meg ünnepélyesen a zsidó népi közösség azon akaratát, hogy az élethez való jogaiban egyenlőnek tekintsék a világ többi nemzetivel.

Anélkül, hogy pillanatra is megfélemlenésnek lojalis állampolgári kötelezettségeikről azokkal az államokkal szemben, amelyekben élnek, fogják elküldeni a zsidók hivatott képviselőiket Genfba, hogy teremtsenek egy legitím szervezet, mely a zsidó nemzet nevében forduljon a többi nemzetekhez és kérjen igazságot egy 18 millió lélekből álló, a föld minden tájára szétszórt nép számára, mely nem egy helyen barbár üldöztetések áldozata.

Genfben a tiltakozás szava fog felharsanni a világ lelkismeretéhez, hogy szűnjenek meg azok a cselekmények, amelyek elnyomott testvéreink megsemmisítésére és megaláztatására törnek.

A zsidó világkongresszus le fogja szögezni és meg fogja erősíteni azoknak egységét és szolidaritását, akik, a zsidó népi közösséget alkotják abban a harcban, mely a zsidóság életre és munkára való jogainak megvédésére és szellemi javainak megőrzésére vállalkozik, mely javak az emberi kultúra értékei voltak és maradnak.

Azoknak a kérdéseknek a megoldása, amelyek az erkölcsi és anyagi létükben veszélyeztetett zsidó tömegek megmentése kapcsán merülnek fel, a kivándorlási áramlatok megszervezése és irányított szabályozása, a szociális segítségnyújtás megszervezése, stb. — Ime néhány feladat azoknak nagy együttműködéséből, amelyeknek megtárgyalására hivatott a zsidó világkongresszus.

A Cionista Kongresszus és a Jewish Agency mellett, amelyek a zsidó nép legitím képviselői a palesztinai országépítés művészei, — a zsidó világkongresszus a zsidó nép legfelsőbb képviselői foruma lesz a világ többi népeivel való viszonylataiban.

Románia zsidóságának a közeli napokban kell kijelölnie választottjait az első zsidó világkongresszusra.

Mint a különböző zsidó szervezetek, intézmények és testületek kiküldöttjei, megalkotottuk a Zsidó Világkongresszus Romániai Központi Bizottságát és ebben a minőségben vállaljuk a megbízatást arra hogy közöljük a zsidó tömegekkel a zsidó világkongresszus eszméjét és céljait és előkészítsük a kongresszusi delegátus választásokat.

Hisszük, hogy felhívásunk nagy visszhangra fog találni a romániai zsidó lakosság körében és felismerve az első zsidó világkongresszus történelmi jelentőségét lelkesedéssel fogja elküldeni képviselőit Genfba az ország zsidóságára.

A Zsidó Világkongresszus Romániai Központi Bizottsága

— **Hogyan alakult át Palesztinában egy asszimiláns lapszerkesztő — cionistává.** Erdekes esemény volt, az az előadás, amelyet Havas Emil az uzhorodi „Uj Közönség” szerkesztője tartott, nagy és előkelő közönség előtt. Jelen voltak a kormányzó, a polgármester és a város társadalmának színe-java. Havas Emil most érkezett haza palesztinai utjáról, és rendkívül lelkes szavakkal ecsetelte a palesztinai országépítés jelenlegi helyzetét. Havas szerkesztő előadásának érdekességét fokozta az is, hogy Havas mint igazi asszimiláns zsidó mostanig ellene volt a cionizmusnak, de a Palesztinában látottak meggyőzték arról, hogy a zsidóság uja, egyedül és kizárólag Palesztinán át vezet a jobb jövő felé. Azt est jövedelmét a Zsidó Nemzeti Alapra fordították.

Zsidó humor

A GYÁSZRUHA

Krauszné mély gyászban megy az utcán, szembe jön vele Grün és megkérdi:

— Frau Krausz, csak nem halt meg a férje?

— Nem.

Hát akkor miért hord gyászruhát?

— Tudja, az uram olyan rosszul bánik velem, hogy most újra gyászolni kezdem az első férjemet.

LAUTER ANTISEMITEN

Reb Jankel, aki sokáig a Chevra szolgálatában volt, találkozik az utcán egyik ismerőssel.

— Hát veled mi van? — kérdi az.

— Munkanélküli vagyok, elbocsájtottak a Chevrától.

Miért?

— Miért? Miért? Lauter Antisemiten.

ZSIDÓSORS

Egyik diktatúrás államban, ahol nem nagyon rajonganak a zsidókért, egyik főember nagy tömeg előtt beszédet tartott.

Hirtelen nagy riadalom támadt. Az állatkeritől elszabadult egy farkas és a tömeg közé rontott. A pánik azonban pár perc alatt véget ért, mert a tömegből kivált egy hatalmas termetű ember és a farkast pusztá kézzel megfojtotta.

A szónok személyesen vezette fel a hőst és harsány hangon mondta:

— Látjátok, ez a mi néptünk. Bátor, féltelmet nem ismerő hős. Mi a neved jó ember?

— Kohén Chájim. — felelte a másik.

— Ugy, — mondta erre a szónok gúnyosan — most láthatjátok, milyen a zsidó. Még egy szegény, védtelen állatnak sem biztos mellette az élete.

TRISTAN BERNARD ÉS AZ EBÉD

Tristan Bernardot, a kiváló zsidó humoristát meghívták ebédre. A többi meghívott vendég már előre örült, hogy a híres író körükben lesz. Azonban a meghatározott időben Tristan Bernard nem érkezett meg. A háziasszony egy kicsit nyugtalankodott és telefonált az írónak. Semmi válasz.

Másfélórai várakozás után kedvetlenül ültek az asztalhoz. Bevégezve az ebédet, a háziasszony újból telefonált a humoristának. Lágy és nagyon ismert hang felelte:

— Én vagyok, Tristan Bernard.

— Hogyan kedves mester, ön az? Talán beteg?

— Egyáltalán nem. De miért kérdezi kedves asszonyom?

— Ma el kellett volna jönnie hozzám ebédre. Vagy talán már nem emlékszik rá?

— De emlékszem.

— Oly sokáig várakoztunk önre. Miért nem jött?

— Mert nem volt étvágyam.

A KIS MENDELI ÉS A NAGY NŐ

A kistermetű Mendelinnek egy irtózálosan nagy nő fényképét mutatja be a házasságközvetítő.

— Ez nagyon nagy darab nő — mondja Mendeli — nem hiszem, hogy ezzel én boldog lehetnék.

— Hja kérem, — fuvolázza házasságközvetítő — házasságban a boldogság olyan, mint az osztály sorsjáték, szerencse dolga.

— Igen, igen kérem, — mondja Mendeli — de én mégis jobb szeretnék egy nyolcad sorsjeggyel játszani.

KOLLEGÁK

Laufer, aki suszter, találkozik az ismerő orvostanárral, akit így köszönt:

— Guten Tag, Herr Kollege!

— Én nagyon tiszteltem magát — szól a tanár de azért kollégák tán mégsem vagyunk, én orvos vagyok, maga meg egy derék iparos.

— Wir sind doch Kollegen, — feleli Laufer — denn wenn Sie einen Kranken verpatzen sagt man, Sie sind ein Schuster und wenn ich schlechte Schuhe mach, sagt man, ich versteh e kränk . . .